

MONITORING EU europoslance Hynka Fajmona

DUBEN / KVĚTEN 2008

PETRA KUCHYŇKOVÁ, ONDŘEJ KRUTÍLEK, IVETA FRÍZLOVÁ

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY

BRNO 2008

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY (CDK)

nezávislá, nezisková vzdělávací a kulturní organizace založená ve formě občanského sdružení v srpnu 1993 v Brně

navazuje na některé starší iniciativy, jež souvisejí s rozvojem nezávislých aktivit a vydáváním samizdatových časopisů před listopadem 1989

Činnost

publikační a vydavatelská činnost (od založení CDK přes 250 vydaných knih)

vydávání periodik *Revue Politika* (nástupce někdejší *Revue Proglas*)

a *Proglas* (nástupce časopisu *Teologie & Společnost*)

odborný servis různým složkám veřejné správy

pořádání přednášek, seminářů a konferencí

Struktura CDK

CDK se člení na dva relativně svébytné, přesto však vzájemně intenzivně komunikující instituty: **Institut pro politiku a kulturu (IPK)** a **Institut křesťanských studií (IKS)**. Vedle obou institutů provozuje také vlastní nakladatelství a typografické studio. Vrcholným řídicím orgánem je Rada CDK, jejíž rozhodnutí realizuje výkonný ředitel.

Personální složení Rady CDK

Prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D.

předseda CDK

Ing. Zdeněk Granát

finanční ředitel CDK a jednatel

doc. PhDr. Jiří Hanuš, Ph.D.

ředitel IKS a jednatel

František Mikš

ředitel IPK a jednatel

doc. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

výkonný ředitel CDK

Kontakt

Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK)

Venhudova 17, 614 00 Brno, Česká republika

cdk@cdk.cz, tel.: 545 213 862, mobil: 775 570 801, www.cdk.cz

INSTITUT PRO POLITIKU A KULTURU (IPK)

Činnost

vydávání *Revue Politika*
vydávání knih z oblasti společenských věd
pořádání konferencí, seminářů a přednášek
analýza evropské legislativy a politiky
podpora demokracie v zemích s nedemokratickou minulostí

Revue Politika

exkluzivní pravicový měsíčník pro politiku, společnost a kulturu vycházející nepřetržitě již devatenáctým rokem
podává neotřelý, fundovaný a realistický pohled na dění u nás i v zahraničí
nabízí komentáře, analýzy a eseje nejlepších českých autorů (politologů, historiků, sociologů, ekonomů, právníků a publicistů) a nejzajímavější překlady z prestižních zahraničních časopisů
pravidelně informuje o knižních novinkách týkajících se politiky a všeho, co s ní souvisí
UKÁZKOVÉ ČÍSLO ZDARMA!

Konference, semináře a přednášky

IPK pořádá – samostatně či v součinnosti s některou z akademických nebo neziskových institucí a nadací – odborné konference, semináře či přednášky. Našimi nejčastějšími partnery jsou Filozofická fakulta, Fakulta sociálních studií a Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity a Ústav pro soudobé dějiny AV ČR.

Analytická činnost

IPK má vytvořenu síť kontaktů na kvalitní a erudované právníky, politology, ekonomy a další odborníky, která umožňuje zajistit vypracování odborných analýz a návrhů zákonů téměř na jakékoli téma
IPK zprostředkovává vazbu mezi politickou reprezentací a akademickým prostředím
od roku 2002 IPK příležitostně vypracovává odborné analýzy pro Ministerstvo zahraničních věcí ČR a Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a návrhy zákonů pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR

Analýza a monitoring EU

V roce 2004 v rámci IPK vzniklo z iniciativy poslance Evropského parlamentu Hynka Fajmona (EPP-ED/ODS) oddělení pro analýzu evropské legislativy a politiky, jehož posláním je:
zajišťování pravidelného měsíčního monitoringu evropské legislativy
provádění analýz vybraných legislativních problémů
pravidelné zprostředkovávání výsledků práce prostřednictvím médií

Spolupráce s EPP-ED

Od roku 2003 IPK spolupracuje s poslaneckou frakcí EPP-ED v Evropském parlamentu. V rámci této spolupráce:

organizuje konference na nejruznější společensko-politická témata (např. perspektivy EU, cesta České republiky do EU)
vydává odborné publikace (např. sborník *Cesta České republiky do Evropské unie*)
zajišťuje vydávání informačních brožur seznamujících širokou veřejnost s problematikou EU (např. *Co byste měli vědět o Evropském parlamentu, Evropská unie a vaše město/obec, Čeští zemědělci a Společná zemědělská politika Evropské unie*)
vydává přílohy časopisu *Revue Politika* (např. *EPP-ED a evropská politika, EPP-ED a evropská ústava, EPP-ED po rozšíření EU, EPP-ED a liberalizace světového obchodu, EU a její východní sousedé*)

Součástí *Revue Politika* je i rubrika Evropské stránky, kde jsou prezentovány komentáře, analýzy a překlady zahraničních článků týkající se problémů projektu evropské integrace.

Podpora procesů demokratizace

IPK realizuje zahraniční projekty, v jejichž rámci se snaží podporovat procesy demokratizace v zemích, které mají aktuální zkušenost s nedemokratickým režimem. Pro tyto projekty hledá finanční podporu jak u zahraničních, tak i u domácích organizací a institucí.

v letech 2004–2005 se uskutečnil projekt „Democratic Institution Building Process in Transition – Lessons from the Czech Republic“ zaměřený na podporu demokratizačních procesů v Iráku

v roce 2006 proběhl projekt „Jak končí starý režim a začíná nový; čeho se vyvarovat a co podpořit?“ zaměřený na podporu demokratizace na Ukrajině

Personální složení IPK

František Mikš	ředitel
PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	odborný pracovník
Mgr. Kateřina Hloušková, Ph.D.	odborný pracovník
PhDr. Pavel Pšeja, Ph.D.	odborný pracovník
Mgr. Petra Kuchyňková	analytik
Mgr. Ondřej Krutílek	analytik
Bc. Iveta Frízlová	analytik-asistent

Kontakt

Institut pro politiku a kulturu (IPK)
Centra pro studium demokracie a kultury (CDK)
Venhudova 17, 614 00 Brno, Česká republika
ipk@cdk.cz, tel.: 545 213 862, mobil: 775 570 805
www.cdk.cz/ipk

PROFILY AUTORŮ

Mgr. Petra Kuchyňková

V CDK působí jako analytička evropské legislativy od září 2004. Vystudovala obor mezinárodní vztahy a evropská studia na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity, kde v současnosti postgraduálně studuje obor politologie se zaměřením na mezinárodní vztahy a působí jako asistentka na Katedře mezinárodních vztahů a evropských studií. V rámci své odborné činnosti se věnuje především aktuálnímu dění v Evropské unii, společné zemědělské politice Evropské unie a východní dimenzi vnější politiky Evropské unie. K oblastem jejího odborného zájmu náleží též otázky současné ruské zahraniční politiky se zaměřením na rozvoj vztahu Rusko – Evropská unie.

Mgr. Ondřej Krutílek

V CDK působí jako analytik evropské legislativy a redaktor od září 2004. Od ledna 2005 výkonný redaktor *Revue Politika*. Vystudoval magisterský program mezinárodní vztahy a evropská studia a bakalářský program politologie na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity, kde v současnosti postgraduálně studuje politologii se zaměřením na evropská studia. Autor řady odborných textů. Pravidelně publikuje v tištěných médiích.

Bc. Iveta Frízlová

V CDK působí jako analytik-asistent. Vystudovala bakalářský program anglický jazyk a literatura na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Na Fakultě sociálních studií MU v současnosti studuje bakalářský program politologie a mezinárodní vztahy a navazující magisterský program evropská studia.

Navštivte
internetové stránky
www.hynekfajmon.cz

HYNEKFAJMON

POSLANEC EVROPSKÉHO PARLAMENTU ZA ODS

OBSAH

Editorial	6	II. Aktuální problémy	24
Executive summary	7	2.1 Budoucnost EU	24
I. Projednávaná legislativa (vybrané oblasti)	15	Ratifikační proces Lisabonské smlouvy	24
1.1 Evropský parlament	15	2.2 Euro	24
Zelená kniha o tržních nástrojích v oblasti životního prostředí	15	2.3 Priority francouzského předsednictví – plány a limity	25
Liberalizace trhů s energiemi	15	2.4 Financování EU	26
Telekomunikační balík	16	Rozpočet 2009	26
Registr zájmových skupin	17	2.5 Galileo	27
1.2 Komise	18	2.6 Justice a vnitro	28
Revize směrnic týkajících se publikace některých údajů o určitých typech společností	18	Otázka bezvízového styku s USA	28
Revize norem týkajících se povinnosti udržovat minimální zásoby ropy	18	2.7 Klimaticko-energetický balík	28
Zákon o malém podnikání	19	2.8 Rozšiřování EU	29
Revize směrnice o energetické náročnosti budov	19	Srbsko	29
Liberalizace informování o léčivech	20	Turecko	30
Revize směrnice o výběru poplatků za užívání pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly	21	2.9 Vnější vztahy EU	30
Vysoké ceny mezinárodního roamingu	22	Summit EU-Japonsko	30
1.3 Rada	22	2.10 Zemědělství	31
Revize směrnice o posuzování a řízení kvality vnějšího ovzduší	22	Reforma společného trhu s vínem	31
Zapojení letecké dopravy do boje proti klimatickým změnám	23	III. Přehled klíčových hlasování EP a hlasování skupiny ODS v EP	32
		Plenární zasedání ve dnech 21. – 24. dubna 2008	32
		Plenární zasedání ve dnech 7. – 8. května 2008	33
		IV. Slovníček	34
		V. Schémata rozhodovacích procedur	36
		Schéma konzultační procedury	36
		Schéma procedury spolupráce	37
		Schéma spolurozhodovací procedury	38
		Schéma rozpočtové procedury	39

EDITORIAL

Vážení čtenáři,

přelom dubna a května byl na poli sekundární legislativy ve znamení diskusí o celé řadě legislativních návrhů, o nichž jsme vás informovali v předcházejících monitorinzích. Z těch nejdůležitějších zmiňme například tzv. klimaticko-energetický balík, telekomunikační balík nebo texty související s otázkou liberalizace trhů s energiemi.

Druhým charakteristickým rysem uplynulého období bylo otevření hned několika veřejných konzultací, jejichž prostřednictvím Komise vyzývá zainteresované aktéry k diskusi o potenciálních legislativních záměrech. Pozornost si zaslouží mj. konzultace týkající se povinnosti udržovat minimální zásoby ropy, ta, jež se zabývá revizí směrnice o energetické náročnosti budov, či konzultace o změnách známého nařízení o roamingu.

To však zdaleka není všechno. V rámci pokračování procesu ratifikace Lisabonské smlouvy je třeba zmínit připravované irské referendum naplánované na 12. června. Evropská komise se v květnu dále vyjádřila ke slovenskému vstupu do eurozóny a k plnění konvergenčních kritérií v případě dalších států, včetně ČR. V oblasti evropských financí by neměl pozornosti uniknout Komisí zveřejněný předběžný návrh rozpočtu na rok 2009.

Poměrně živá byla ve sledovaném období také agenda vnějších vztahů EU. V květnu se uskutečnil summit EU-Japonsko a v závěru dubna byla po delších komplikacích podepsána asociační dohoda mezi EU a Srbskem.

V oblasti společné zemědělské politiky byl po dvou letech na půdě Rady definitivně ukončen proces reformy společného trhu s vínem, o němž bylo v předchozích vydáních monitoringu již podrobně informováno.

Autoři

EXECUTIVE SUMMARY

I. PROJEDNÁVANÁ LEGISLATIVA (VYBRANÉ OBLASTI)

1.1 Evropský parlament

Zelená kniha o tržních nástrojích v oblasti životního prostředí

- Plénium EP 24. dubna poměrem 479:53:5 odsouhlasilo zprávu Ferreirové týkající se zelené knihy o tržních nástrojích v oblasti životního prostředí, jíž Komise zveřejnila v březnu 2007 (COM(2007)140).

Pozadí

- Komise zelenou knihu předložila v návaznosti na požadavek Evropské rady konané na jaře 2007. Cílem tohoto kroku bylo vymezit základní parametry diskuse o potenciálním začlenění tržních nástrojů do politik souvisejících se životním prostředím, přičemž za tržní nástroje byly v tomto směru označeny především (nové) daně, resp. systémy obchodování s (emisními) povolenkami.

Obsah

- EP obecně zelenou knihu přivítal, byť podrobil kritice fakt, že dokument nevznesl dotaz na rozdílné dopady potenciálního zavedení/posílení tržních nástrojů na producenty a spotřebitele.

Hodnocení

- Z reakce EP na zelenou knihu je jednoznačně patrný příklon k posílení ochrany spotřebitele při potenciálním zavádění tržních nástrojů v oblasti životního prostředí.

Další vývoj

- „Standardním“ postupem – po vyjádření všech relevantních institucí ke konkrétní zelené knize – bývá předložení tzv. bílé knihy.

Liberalizace trhů s energiemi

- Výbor EP pro průmysl, výzkum a energetiku se 6. května zabýval problematikou liberalizace trhů s energiemi, konkrétně pak návrhem směrnice, jímž se mění směrnice 2003/54 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou.

Legislativní pozadí a obsah návrhu

- Uvedený návrh je jedním z textů, jež Komise v souvislosti s liberalizací trhů s energiemi v září 2007 předložila. Právě on však představuje nejobtížnější položku, protože se zabývá tzv. vlastnickým unbundlingem, tj. oddělením výroby elektrické energie od její distribuce.
- Celkově vycházejí návrhy Komise z předpokladu, že subjekty „očistěné“ od správy distribučních sítí budou snáze vystaveny potenciální konkurenci ze strany nových výrobců energie, než by tomu bylo v případě, že by dané firmy nejen vyráběly elektřinu, ale současně by ji i distribuovaly (což se často děje nyní).

Jednání ve výboru

- Výbor se 6. května věnoval všem potenciálně možným variantám liberalizace.
- Výsledkem jednání výboru bylo nicméně nakonec – poněkud překvapivě – úplné zamítnutí všech alternativních variant vlastnického unbundlingu.

Další vývoj

- Po jednání v EP se bude návrhem (resp. celým příslušným legislativním balíkem) zabývat Rada, a to 6. června.
- Pokud jde o českou situaci, pro ni samotnou jsou debaty o unbundlingu prakticky irelevantní, neb k němu již fakticky došlo.

Telekomunikační balík

- V průběhu dubna a května se poměrně intenzivně jednalo o potenciálních změnách v tzv. telekomunikačním balíku, jež Komise přeložila v listopadu 2007.

Legislativní pozadí

- Obecným cílem balíku je v letech 2010–2018 „rozšířit“ celoevropský telekomunikační trh.

Poslední vývoj

- Zpravodajka návrhu nařízení o EECMA, evropská poslankyně del Castillo Vera, v návaznosti na svou kolegyni Trautmannovou, zpravodajující rámcovou „telekomunikační“ směrnicí, vyjádřila názor, že vytvoření nové instituce nepovede k vytčenému cíli (pouze posílí pravomocí Komise v dané oblasti), a pro budoucnost telekomunikačního trhu v EU tudíž bude překážkou.

- Relativně malé kontroverze vyvolává podle očekávání jen požadavek na funkční (nikoliv vlastnické) oddělení správy telekomunikačních sítí a komerčních aktivit, které jich využívají, byť ne všichni zainteresovaní aktéři (zejm. sami operátoři) jsou zajedno v tom, zda se jedná o řešení k posílení konkurence vhodné pro všechny evropské trhy.

Další vývoj

- Telekomunikační balík by měl podle obou zpravodajek být schválen ještě během stávajícího mandátu EP. Časový harmonogram je však napjatý. Předpokládá se sice, že samotný EP završí své první čtení na plénu v červenci, nicméně prozatím není jasné, jak se k celé záležitosti vyjádří jednotlivé členské státy v Radě.
- Rada každopádně obecně – stejně jako EP – nesehlasí s vytvořením EECMA, naopak hodlá posílit stávající ERG i agenturu ENISA – na úkor Komise.

Registr zájmových skupin

- Poslanci Evropského parlamentu schválili většinou 547 hlasů návrh bývalého finského europoslance a současného ministra zahraničí Alexandera Stubba, který reguluje působení zájmových skupin v EU.
- Návrh zavádí povinný registr zájmových skupin společný pro všechny tři instituce EU a „plné finanční pokrytí“. Konzultantské a právní firmy mají zveřejnit podíl svých klientů a nákladů na lobbying. Think-tanky a NGOs zveřejní celkový rozpočet a původ svých největších příjmů. Vnitroinstitucionální pracovní skupiny budou také uveřejňovat určité finanční údaje. Lobbyisté se budou muset řídit etickým kodexem (tzv. code of conduct, který existuje již dnes) a v případě jeho porušení budou sankcionováni.
- Zpráva navrhuje, aby zpravodajové v EP mohli ke svým zprávám přiložit indikativní seznam lobbyistů, kteří byli konzultováni a na přípravě textu se „významně podíleli“. To samé poslanci navrhuji pro Komisi.
- Komise, která se již tři roky zabývá problematikou transparentnosti v EU, spustí 23. června svůj zkušební veřejný registr.

1.2 Komise

Revize směrnic týkajících se publikace některých údajů o určitých typech společností

- Komise 17. dubna zveřejnila dva legislativní návrhy mající částečně snížit byrokratickou zátěž kladenou na podnikatele.

Legislativní pozadí

- Oba texty spadají do rámce aktivit na snížení byrokratické zátěže o 25 % do roku 2012.

Obsah návrhů

- První z návrhů má za cíl revidovat tzv. první (98/151) a jedenáctou (89/666) „firemní“ směrnici.
- Druhý návrh má pozměnit směrnice 78/660 a 83/349 (tzv. čtvrtá a sedmá „firemní“ směrnice).

Hodnocení

- Oba návrhy lze hodnotit pozitivně, byť se jedná o texty, u nichž se počítá s relativně malými pozitivními efekty, které nemusejí vyvážit dopady jiných (existujících či připravovaných) legislativních norem.

Další vývoj

- Předložené návrhy předpokládají přijetí formou spolurozhodování Rady a Evropského parlamentu (patrně ve zkráceném řízení) a dvouletou implementační lhůtu.

Revize norem týkajících se povinnosti udržovat minimální zásoby ropy

- Komise 22. dubna otevřela konzultaci týkající se mechanismu zajišťování ropných rezerv, zejm. pak potenciální revize směrnice, kterou se členským státům ukládá povinnost udržovat minimální zásoby ropy (2006/67).

Obsah konzultace

- Zainteresovaní aktéři se mohou v průběhu konzultace vyjádřit k pěti relevantním tematickým okruhům. Primárním cílem revize by měla být konsolidace stávajících (v mnohém zastaralých, nepřehledných, a tudíž operativně špatně použitelných) norem.

Další vývoj

- Konzultace bude uzavřena 17. června. Poté se předpokládá příprava příslušného legislativního návrhu, jenž by měl být zveřejněn (rozhodne-li se tak Komise) do konce roku 2008.

Zákon o malém podnikání

- Komise 28. dubna zveřejnila výsledky veřejné konzultace týkající se potenciálního návrhu tzv. zákona o malém podnikání (Small Business Act; SBA).

Výsledek

- Komise v rámci konzultace obdržela na pět set příspěvků. Od zainteresovaných aktérů (nikterak překvapivě) zjistila, že často čelí nadměrné regulaci a administrativním překážkám.
- Komise však nejenže jednoznačně nesdělila, zda návrh na unijní SBA skutečně předloží, ale ani nepříslíbila, že bude malé a střední podniky v praxi podporovat (podobně jako USA např. vyhrazenými částkami veřejných prostředků na podporu podnikání).

Reakce aktérů a další vývoj

- Malé a střední podniky zastoupení organizací UEAPME celou konzultaci o SBA od počátku kritizovaly, protože Komise dala najevo, že se závaznou legislativou v dohledné době nepočítá.

Revize směrnice o energetické náročnosti budov

- Komise 28. dubna zahájila veřejnou konzultaci týkající se potenciální revize směrnice o energetické náročnosti budov (2002/91). Výsledkem celého procesu by mělo s největší pravděpodobností být zpřísnění dané normy.

Obsah konzultace

- Předmětem konzultace (resp. následné revize) má být meritorní rozšíření směrnice i na budovy s výměrou pod 1000 m².
- Revizí by mělo dojít také ke zjednodušení a zprecizování směrnice.
- V praxi by se měly dosavadní, převážně deklaratorní informace, poskytované dotčenými provozovateli budov, stát povinnými (resp. daná povinnost by měla být rozšířena mj. i na veřejný sektor).

Reakce aktérů a hodnocení

- Konzultaci lze řadit do ranku aktivit navazujících na zveřejnění tzv. klimaticko-energetického balíku letos v lednu, jenž by měl Unii (zatím ovšem bez jednoznačné podpory členských států) legislativně umožnit efektivní zapojení do celosvětového boje proti globálnímu oteplování.

Další vývoj

- Konzultace potrvá do 20. června. Poté bude Komisí vyhodnocena a předložen příslušný legislativní návrh. Předpokládá se, že se tak stane do konce letošního listopadu.

Liberalizace informování o léčivech

- V průběhu dubna se v souvislosti s uzavřením veřejné konzultace (7. dubna) zintenzívnila dosud latentní debata o liberalizaci informování o léčivech. Daná otázka se má stát předmětem legislativního návrhu, jež Komise hodlá předložit na podzim.

Pozadí

- Nastolení otázky změn ve způsobech informování pacientů o léčivech je výsledkem tlaku farmaceutických firem na jedné straně a zvyšování možností, jak příslušné informace šířit, na straně druhé. Svou roli sehrává i setrvalá tendence EU posilovat „celoevropskou“ ochranu spotřebitele.
- Farmaceutickým firmám by mělo být umožněno poskytovat na svých produktech „nereklamní“ (non-promotional) informace, resp. zveřejňovat je prostřednictvím masmédií včetně internetu.

Obsah a průběh debaty

- Dosavadní průběh debaty ukazuje, že Komise svým záměrem „překvapila“ všechny zainteresované aktéry.
- Komise navrhuje tzv. koregulační systém propojující národní a unijní úroveň formou spolupráce mezi (nově vytvořenými) regulačními úřady, jež by (na úrovni jednotlivých členských států a v rámci Komise) sdružovaly všechny zainteresované aktéry a jež by se podílely na vytvoření místně určeného kodexu chování, resp. řešily by případné spory.

Další vývoj

- V poslední době se do debaty zapojily i zastřešující organizace reprezentující pacienty. Ty však paradoxně nejsou v dané věci jednotné.
- V následujícím období se předpokládá, že Komise vypracuje příslušný legislativní návrh (prozatím z její strany neexistují signály, že by tak učinit neměla).

Revize směrnice o výběru poplatků za užívání pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly

- Komise má podle platné směrnice o výběru poplatků za užívání určitých pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly (99/62; tzv. Eurovignette Directive) do 10. června předložit návrhy na její revizi. Neformální debata však vypukla již v dubnu.

Pozadí

- Důvodem pro zahájení „předčasné“ debaty je podstatný fakt, že revize předpokládá tzv. internalizaci externích (široce definovaných ekologických) nákladů (resp. začlenění těchto nákladů do poplatků za využívání silnic kamiony), a tudíž faktické omezení volby způsobu přepravy v rámci jednotného vnitřního trhu.

Obsah a průběh debaty

- Členské státy by měly nově získat možnost začlenit do mýtného nákladu na boj se znečištěním ovzduší, hlukem a zácpami včetně všech dalších nákladů, které s těmito jevy souvisejí.

- Revidovaná směrnice by se měla týkat jen vozidel nad 3,5 tuny (stejně jako stávající norma), měla by se nicméně vztahovat na celou silniční síť v EU, ne pouze na tzv. transevropské síť.
- Obecně by měl být umožněn dvoufázový postup. V první fázi by revidovaná směrnice pouze stanovovala základní (avšak nikoli obligatorní) rámec pro nový výpočet mýtného a jeho uplatňování. Ve fázi druhé (nejspíš od roku 2013) by se pak měla norma uplatnit v celé EU bez výjimek (tj. povinně).

Hodnocení a reakce aktérů

- Česko se při projednávání otázky internalizace externích nákladů patrně ocitne v poměrně komplikované situaci. Jako tranzitní stát by měla mít zájem na zvýšení poplatků za průjezd (ve formě nově definovaného mýtného). Na druhou stranu je však i domovskou zemí četných silničních přepravců, jež patří v unijním průměru mezi nejméně aktivní a největší.

Další vývoj

- Na začátku května se ukázalo, že Komise svůj legislativní návrh předloží s největší pravděpodobností 17. června.

Vysoké ceny mezinárodního roamingu

- Komise 7. května zahájila veřejnou konzultaci o fungování a účincích nařízení 717/2007 o roamingu ve veřejných mobilních telefonních sítích ve Společenství a o změně směrnice 2002/21, a to na základě článku 11.

Legislativní pozadí

- Nařízení bylo přijato loni a týká se regulace cen roamingových hovorů, resp. stanovuje povinnost, aby operátoři nabízeli tzv. eurotarif. Norma se ovšem netýká datových služeb včetně SMS.

Obsah konzultace

- Konzultace se netýká jen potenciálního rozšíření nařízení na datové služby, ale také dalších (obecnějších) otázek.

Reakce aktérů a hodnocení

- V době sepisování monitoringu se relevantní aktéři ke konzultaci nevyjadřovali nijak než obecně, z její dikce lze nicméně předpokládat, jaké další kroky Komise předpokládá – další posílení (a prodloužení) ochrany spotřebitele, pokud možno za pomoci nástroje cenové regulace.

Další vývoj

- Konzultace bude otevřena do 2. července. Poté Komise vypracuje zprávu a předloží ji Radě a Evropskému parlamentu.

1.3 Rada

Revize směrnice o posuzování a řízení kvality vnějšího ovzduší

- Rada 14. dubna formálně přijala revizi dosud platné směrnice 96/62 o posuzování a řízení kvality vnějšího ovzduší. Nová norma zpřísní požadavky na ochranu ovzduší.

Obsah směrnice

- Cílem směrnice je legislativní vytvoření takových podmínek, které povedou k celkovému zlepšení kvality ovzduší v EU do roku 2020. Revidovaná norma přitom sdružuje do jednoho textu i všechny předchozí tzv. dceřiné směrnice. Obecně se předpokládají opatření vůči menším částicím (tzv. jemné částice PM_{2,5}), než na které se vztahovala dosavadní směrnice (tzv. částice hrubé frakce PM₁₀).

Další vývoj

- Směrnice bude zveřejněna v Úředním věstníku EU do poloviny května. Poté poplyne její dvouletá implementační lhůta.

Zapojení letecké dopravy do boje proti klimatickým změnám

- Rada 18. dubna přijala společný postoj týkající se zapojení letecké dopravy do boje proti klimatickým změnám, a to formou začlenění do systému obchodování s emisními povolenkami.

Legislativní pozadí

- Uvedené řešení navrhla Komise, přičemž „technicky“ zahájení jeho realizace umožnila předložením návrhu na revizi směrnice 2003/87 v prosinci 2006.

Obsah návrhu a sporné body

- Rada obecně „rozvolnila“ požadavky návrhu Komise právě ve prospěch leteckých přepravců. Všechny ostatní položky, o nichž jsme v monitorinzích již několikrát informovali, zůstaly prakticky nedotčeny.
- Podstatnou výjimku v tomto směru představuje pouze omezení možnosti nakládat s přidělenými povolenkami podle vlastního uvážení přepravců.

Další vývoj

- V následujícím období bude zahájeno druhé čtení v Evropském parlamentu. Výbor EP pro životní prostředí se má společným postojem Rady zabývat na konci května a plénum pak patrně začátkem července.

II. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

2.1 Budoucnost EU

Ratifikační proces Lisabonské smlouvy

- Rakousko a Dánsko schválily na konci dubna Lisabonskou smlouvu.
- 8. května Lisabonskou smlouvu ratifikovaly také Lotyšsko a Litva.
- ODS prosadila v Senátu, kde má většinu, že se smlouvou bude před jejím schválením zabývat Ústavní soud. Dolní komora text již schválila. Smlouva by se do Senátu mohla vrátit na podzim a ratifikační proces by Česká republika završila do konce roku 2008, na čemž se již dříve dohodli zástupci členských zemí Unie.

Irsko

- Irsko bude jako jediný členský stát Lisabonskou smlouvu ratifikovat v referendu. Irská vláda proto zahájila propagační kampaň s názvem „Dobrá pro Irsko, dobrá pro Evropu“ s cílem zajistit kladný výsledek.
- Vládní kampaň se rozběhla po posledním průzkumu veřejného mínění, ve kterém se 38 % voličů vyslovilo pro text, 28 % proti a 34 % voličů je stále nerozhodnutých. Rozhodující proto bude volební účast. Referendum bylo oficiálně vyhlášeno na 12. června.

2.2 Euro

- Komise vydala 7. května rozhodnutí, podle kterého Slovensko splňuje kritéria nezbytná pro přijetí společné měny, eura. Stalo se tak u příležitosti vydání konvergenčních zpráv pro všechny státy připravující se na budoucí vstup do eurozóny.

Legislativní a politické pozadí

- Verdikt Komise musí ještě podpořit ministři financí zemí eurozóny v rámci rady EcoFin, svoje stanovisko k rozšíření HMU musí vydat také Výbor EP pro hospodářské a měnové otázky.

Ukončení řízení pro nadměrný deficit pro Slovensko

- Komise současně se zmíněným květnovým rozhodnutím týkajícím se splnění podmínek pro vstup do eurozóny zrušila také dosud uplatňovanou proceduru vedenou proti státům, jejichž vládní dluh dlouhodobě překračuje maastrichtské kritérium 3% HDP, čímž deklarovala, že i toto problémové konvergenční kritérium je splněno, byť si komisař pro otázky HMU Almunia neodpustil upozornění, že tento fakt nestačí

a Slovensko nemá polevovat v úsilí o další snížení rozpočtového deficitu.

Příznivý výsledek hodnocení konvergenční zprávy ČR v oblasti rozpočtového deficitu

- V případě ČR vydaná zpráva konstatovala další snížení rozpočtového deficitu pod kritickou hranici 3% HDP, podobně jako v případě Slovenska (a též Itálie a Portugalska, zde je ovšem pro rok 2009 předpovídán spíše další nárůst nežli pokles deficitu, i když má být udržen pod hranicí 3% HDP) tedy Komise doporučila odvolání zmíněného specifického režimu, který uvaluje na zemi dlouhodobě porušující toto maastrichtské kritérium.
- ČR vykázala od roku 2006, kdy podle kritérií Eurostatu rozpočtový deficit překračoval 6% HDP, pokrok. Za rok 2007 došlo k prolomení hranice 2% HDP a do roku 2009 se předvídá až přiblížení „magické“ jednocentní hranici.
- Pokračování v nepříznivém trendu bylo naopak konstatováno v případě Francie. Určité prohloubení rozpočtového deficitu bylo pro následující rok prognózováno také v případě Velké Británie a v Rumunsku.

2.3 Priority francouzského předsednictví – plány a limity

Změna pravidel fungování eurozóny

- Připravované francouzské předsednictví pravděpodobně přehodnotilo svůj plán na konání speciálního summitu hlav států a vlád členských států eurozóny, který měl být věnován posílení jejího politického rozměru, včetně diskuse o změně statusu ECB a otázky její nezávislosti či o potenciální externí reprezentaci eurozóny.
- Summit byl odložen na neurčito.

Evropská obrana

- Podobně Francie postupuje např. v případě dalšího cíle, jímž je posílení evropské obrany. Francie zde zmírnila rétoriku týkající se ambic na položení základů evropské armády, která vyvolávala rozladění jak ve Velké Británii, kde probíhá ratifikační proces Lisabonské smlouvy, tak v Irsku, které stojí před referendem.

Unie států Středozemního moře

- Podobně citlivým tématem se na francouzské agendě stává projekt Unie států Středozemního moře, k němuž má Komise vydat 20. května oficiální stanovisko coby základ pro jednání na červnovém summitu Evropské rady.

2.4 Financování EU

Rozpočet 2009

- 6. května Komise zveřejnila předběžný návrh rozpočtu pro následující rozpočtový rok, tedy 2009, rok, v jehož první polovině ČR předsedá EU. Nejvyšší procentuální podíl (45%) mají v jeho rámci tvořit výdaje v Nadpisu 1 (dle nomenklatury Finanční perspektivy 2007–2013), které tvoří dohromady prostředky určené na financování strukturální politiky (Nadpis 1b) a pro financování cílů Lisabonské agendy (Nadpis 1a). V absolutních číslech se má jednat o přibližně 60 mld. €. 43% rozpočtových výdajů mají nadále tvořit prostředky určené pro financování společné zemědělské politiky.

Lisabonská agenda a strukturální výdaje

- „Přečíslení“ Nadpisu 1 v neprospěch Nadpisu 2 pro rok 2009 má v praxi znamenat především mírné navýšení prostředků pro výzkum (v rámci 7. rámcového programu pro vědu a výzkum, speciálních programů pro podporu inovací a konkurenceschopnosti a výdajů určených pro Evropský technologický institut, zejména v oblasti podpory vzdělávání, včetně celoživotního vzdělávání), ochranu životního prostředí a podporu obnovitelných zdrojů energie.

Celkový návrh výdajů pro rok 2009

- Celkově v rámci předběžného návrhu rozpočtu pro rok 2009 Komise navrhuje výdaje ve výši 134,4 mld. € (v závazcích) a 116,7 mld. € v platbách.

Legislativní pozadí

- Rozpočtovými prioritami pro rok 2009 se na plenárním zasedání 21. dubna zabýval také Evropský parlament. V červenci k předběžnému návrhu rozpočtu vydá v rámci prvního čtení své stanovisko Rada.

2.5 Galileo

- Na dubnovém plenárním zasedání EP schválil nařízení týkající se spuštění a jednotlivých operačních fází fungování evropského satelitního navigačního programu Galileo. Několik dnů poté, 27. dubna, byla na orbitální dráhu úspěšně vypuštěna družice v rámci tohoto programu.
- Stalo se tak ze známého kazašského kosmodromu Bajkonur, v rámci projektu Galileo se přitom jednalo o druhý pokus o vypuštění satelitu do vesmíru. První se odehrál již v roce 2005, Giove-B následovala již dosluhující družice Giove-A s ročním pozděním až letos.

Budoucnost projektu

- Účelem obou sond je prozatím testování budoucího systému, který má sestávat až ze 30 satelitů. S instalací prvních čtyř se počítá do roku 2010 (nenastanou-li opět komplikace), celý systém by měl být dokončen do roku 2013. Již nyní se přitom objevují poměrně jasné signály, že dodržení takto nastaveného harmonogramu je nereálné a jako pravděpodobné datum dokončení instalace celého systému se uvádí až rok 2015.

2.6 Justice a vnitro

Otázka bezvízového styku s USA

- Komise na základě mandátu vydaného 18. dubna na jednání rady ministrů vnitřní ustoupila skutečnosti, že po podpisu únorového memoranda o porozumění mezi ČR a USA, které se týkalo podmínek bezvízového styku mezi oběma státy, následovaly další podpisy těchto memorand ze strany „nových“ členů (Slovenska, Maďarska, Malty a všech tří pobaltských států).
- Na základě nového dubnového rozhodnutí tak Komise umožňuje příslušným členským státům v jednáních o zrušení vízového styku s USA sledovat dvoukolejný proces, v jehož rámci mohou samostatně vyjednávat o zrušení víz. Komise bude paralelně usilovat o bezvízový styk pro stávající EU jako celek.
- V případě, že by se toto jednání Komisi zdařilo, má výsledná dohoda o bezvízovém styku derogovat všechny bilaterálně uzavřené dohody.

2.7 Klimaticko-energetický balík

- V průběhu dubna a května probíhaly další diskuse, jež v lednu vyvolala Komise tím, že zveřejnila svůj tzv. klimaticko-energetický balík (více v přecházejících monitorinzích).

Pozice CEFIC

- Poměrně intenzivně do debat vstoupila 21. dubna tiskovou konferencí organizace CEFIC sdružující subjekty působící v chemickém průmyslu. CEFIC odmítl revizi systému obchodování s emisními povolenkami s ohledem na již tak vysoké náklady související s legislativou REACH, růstem cen vstupních surovin i energií.

Zpráva Cizeljové

- Na nutnost zajistit pro podnikatele předvídatelné prostředí ve stejný den jako CEFIC upozornil i Evropský parlament, jehož výbor pro průmysl přijal zprávu Cizeljové týkající se střednědobého hodnocení průmyslové politiky EU.

Biopaliva

- Pozornost byla v dubnu věnována také problematice biopaliv (součást zmíněného klimaticko-energetického balíku). Nejen EP, ale i členské státy (např. Velká Británie) či neziskové organizace (mj. Friends of Earth) na různých fórech a/ nebo úrovních vystoupily proti záměru Komise požadovat do roku 2020 navýšení podílu biopaliv na 10 %

Další vývoj

- V následujícím období se s ohledem na poměrně napjatý časový harmonogram (kvůli pokračujícím diskusím o budoucnosti Kjótského protokolu) očekává završení prvního čtení jednotlivých legislativních návrhů v Evropském parlamentu.

2.8 Rozšiřování EU

Srbsko

- Necelé dva týdny před konáním předčasných parlamentních voleb v Srbsku EU podepsala s tímto balkánským státem asociační dohodu, která otevírá cestu pro kandidátský status Srbska.

Politické a legislativní pozadí

- V souvislosti s parlamentními volbami konanými 11. května lze tento krok EU považovat do určité míry i za taktický tah v podpoře Demokratické strany prezidenta Tadiče, která je považována za politickou sílu nejvíce nakloněnou dalšímu přiblížování Srbska EU.

Komplikace podpisu asociační dohody

- V případě Srbska byl podpis asociační dohody komplikován řadou faktorů, z nichž nejzávažnější představoval problém dalšího osudu Kosova. Situaci nakonec do značné míry vyřešilo jednostranné vyhlášení nezávislosti ze strany kosovské vlády.
- Poslední bariéry padly po změně postoje dvou států Beneluxu, Nizozemí a Belgie, které vyjadřovaly námitky ne toliko v otázce Kosova jako spíše s ohledem na rezervovaný postoj Srbska ke spolupráci s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY). Asociační dohoda se v podobě, v jaké byla podepsána, pokouší vyvíjet na Srbsko tlak i v této záležitosti.

Turecko

- Představitelé středo a východoevropských států na summitu v Makedonii podpořili plné členství Turecka v EU.

- Komisař pro rozšiřování Oli Rehn prohlásil, že při současném tempu by Turecko mohlo do Unie vstoupit za deset nebo patnáct let. V červnu budou otevřeny další dvě vyjednávací kapitoly týkající se obchodního práva a práva na duševní vlastnictví, čímž se celkový počet otevřených kapitol zvýší na osm. Kapitulu o energetice by mohla otevřít předsedající Francie v druhé polovině roku 2008.
- Odmítavý postoj k plnému členství Turecka stále zaujímají Rakousko, Německo a Francie, kteří navrhuji alternativní řešení.
- Turecko pokračuje v reformě trestního zákoníku, a to zejména paragrafu 301 o tzv. „turectví“. Parlament na konci dubna schválil novelu tohoto paragrafu. Kritici přesto tvrdí, že svoboda projevu zůstane v Turecku omezena a že reformy jsou čistě kosmetického charakteru.

Unie států Středozemního moře

- Francie je iniciátorem projektu Středomořské unie, který bude oficiálně zahájen summitem 13. července v Paříži. Ankara byla ubezpečena, že tento projekt nebude alternativou k plnému členství v EU, a tak přislíbila svoji účast. Evropská komise začala připravovat návrh podoby této unie, který předloží Parlamentu a členským státům na červnovém summitu Evropské rady.

2.9 Vnější vztahy EU

Summit EU-Japonsko

- Současný předsedající stát Slovinsko organizoval 17. summit EU-Japonsko, který proběhl v Tokiu 23. dubna.
- Summit se zaměřil na globální témata jako energetiku, energetickou bezpečnost, klimatické změny, světovou ekonomiku včetně situace v rozvojových zemích. Tématem jednání byly také nevyřešené otázky v rámci WTO a další politická a ekonomická spolupráce mezi EU a Japonskem. Diskutovány byly otázky týkající se krize ve Východní Asii, na Středním Východě nebo v Afghánistánu.
- Reprezentanti EU a Japonska vyjádřili znepokojení nad rostoucími cenami potravin a vyzvali mezinárodní komunitu, aby na tuto situaci reagovala. Japonsko se rozhodlo zahrnout téma světové potravinové krize do agendy summitu států skupiny G8, kterému bude Japonsko předsedat a uskuteční se v červenci v Hokkaidu.

2.10 Zemědělství

Reforma společného trhu s vínem

- V dubnu Rada ministrů zemědělství schválila reformu společného trhu s vínem. Ke kompromisní společné pozici dospěla Rada po dlouhých jednáních již v prosinci 2007, ke konečnému schválení však bylo třeba konfrontovat výslednou podobu reformy ještě s eventuelními dopady, které bude mít na externí závazky EU v rámci WTO.

Legislativní pozadí

- Reforma má být implementována od 1. srpna 2008, vyklučovací schéma však má být spuštěno již od 30. června 2008, změny týkající se výrobních postupů vína či označování vína mají být naopak implementovány do národních legislativ až od 1. srpna 2009.
- V roce 2012 má Komise publikovat zprávu hodnotící dosavadní průběh a úspěch reformy.

I. PROJEDNÁVANÁ LEGISLATIVA (VYBRANÉ OBLASTI)

1.1 EVROPSKÝ PARLAMENT

Zelená kniha o tržních nástrojích v oblasti životního prostředí

Plénium EP 24. dubna poměrem 479:53:5 od-souhlasilo zprávu Ferreirové týkající se zelené knihy o tržních nástrojích v oblasti životního prostředí, jíž Komise zveřejnila v březnu 2007 (COM(2007)140).

Pozadí

Komise zelenou knihu předložila v návaznosti na požadavek Evropské rady konané na jaře 2007. Cílem tohoto kroku bylo vymezit základní parametry diskuse o potenciálním začlenění tržních nástrojů do politik souvisejících se životním prostředím, přičemž za tržní nástroje byly v tomto směru označeny především (nové) daně, resp. systémy obchodování s (emisními) povolenkami.

Komise v zelené knize rovněž vznesla dotaz, zda členské státy považují za vhodné revidovat stávající směrnici o zdanění energie (2003/96 ve znění 2004/74 a 2004/75) či zda by součástí ekologické daňové reformy (ať už prováděné primárně na úrovni jednotlivých členských států, nebo EU) mělo být začlenění většího počtu subjektů a/nebo odvětví a/ nebo otázek (např. letecká, silniční a vodní doprava, nakládání s odpady, ochrana biodiverzity, využívání pesticidů ap.). K dokumentu se již loni – z procesních i obsahových důvodů relativně kriticky – vyjádřila Rada i Hospodářský a sociální výbor.

Obsah

EP obecně zelenou knihu přivítal, byť podrobil kritice fakt, že dokument nevznesl dotaz na rozdílné dopady potenciálního zavedení/posílení tržních nástrojů na producenty a spotřebitele.

EP také vyzval Komisi ke kvantifikaci cílů/postupů uvedených v zelené knize a k přijetí zásady, že potenciální nové daňové příjmy (z ekologické daňové reformy) budou reinvestovány do ochrany životního prostředí. EP se současně postavil i za kompenzace kvůli zvýšeným nákladům na plnění ekologických požadavků (mj. i v podobě snížené DPH na někte-

ré výrobky, jak již před časem navrhovala Francie a Velká Británie).

Hodnocení

Z reakce EP na zelenou knihu je jednoznačně patrný příklon k posílení ochrany spotřebitele při potenciálním zavádění tržních nástrojů v oblasti životního prostředí.

Signifikantní je v tomto směru ostatně i fakt, že totéž plénium poměrem 333:196:4 odmítlo požadavek výboru pro životní prostředí, aby Komise ještě před koncem roku 2008 předložila legislativní návrh upravující minimální unijní daň na emise CO₂ – podle některých zdrojů proto, že by se dané opatření negativně dotklo právě spotřebitelů.

Další vývoj

„Standardním“ postupem – po vyjádření všech relevantních institucí ke konkrétní zelené knize – bývá předložení tzv. bílé knihy.

Do tohoto dokumentu již Komise zpravidla zahrnuje konkrétní varianty dalšího postupu (od zachování statu quo až po přijetí nové či revidované legislativy). Prozatím však žádné zprávy, které by to potvrdily, neexistují. Na druhou stranu, s ohledem na rostoucí „šíři“ agendy životního prostředí na úrovni EU, lze s vysokou pravděpodobností očekávat, že se tak v nejbližší době stane, popř. že Komise některé ze záměrů obsažených v zelené knize rovnou „přetvoří“ v příslušné legislativní návrhy (tj. aniž by předkládala bílou knihu). Ostatně důkazem, že i takový postup je možný, je tzv. klimaticko-energetický balík předložený letos v lednu.

Liberalizace trhů s energiemi

Výbor EP pro průmysl, výzkum a energetiku se 6. května zabýval problematikou liberalizace trhů s energiemi, konkrétně pak návrhem směrnice, jímž se mění směrnice 2003/54 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou.

Legislativní pozadí a obsah návrhu

Uvedený návrh je jedním z textů, jež Komise v souvislosti s liberalizací trhů s energiemi v září 2007 předložila.

Balík obsahuje také návrh směrnice, jímž se mění směrnice 2003/55 o společných pravidlech pro vnitřní trh s plynem, návrh nařízení o zřízení Agentury pro kooperaci energetických regulátorů a návrh novelizace nařízení 1228/2003 a 1775/55 o podmínkách přístupu do sítě pro přeshraniční obchod s elektřinou a plynem.

Právě zmíněný návrh však představuje nejobtížnější položku, protože se zabývá tzv. vlastnickým unbundlingem, tj. oddělením výroby elektrické energie od její distribuce.

Druhou možností je vytvoření tzv. nezávislého systémového operátora, jenž by byl odpovědný za všechna relevantní rozhodnutí energetické společnosti, aniž by přímo došlo k jejímu vlastnickému rozdělení.

Francie a Německo za podpory Rakouska, Bulharska, Řecka, Lucemburska, Lotyšska a Slovenska pak na konci ledna předložily návrh třetí – tzv. třetí řešení, jež by spočívalo v zachování statu quo, ovšem došlo by ke zpřísnění toho, jak by mohly energetické firmy nakládat se svými přenosovými soustavami (musely by být vytvořeny dceřiné společnosti, tzv. provozovatelé přenosové soustavy, s garantovaným zastoupením státu a odpovědné v důsledku národním energetickým regulátorům).

Celkově vycházejí návrhy Komise z předpokladu, že subjekty „očistěné“ od správy distribučních sítí budou snáze vystaveny potenciální konkurenci ze strany nových výrobců energie, než by tomu bylo v případě, že by dané firmy nejen vyráběly elektřinu, ale současně by ji i distribuovaly (což se často děje nyní).

Za třetí cestou je pak především snaha uchovat tzv. národní energetické „šampiony“ (kupř. německý E.ON či francouzská EDF) stranou jakýchkoli změn, jež by mohly mít za následek ztrátu jejich podílu na evropském trhu.

Jednání ve výboru

Výbor se 6. května věnoval všem potenciálně možným variantám liberalizace. (Komise již předtím dala najevo, že vyčká právě jeho názoru.)

Zpravodaj Morgan (spolu s Vidal-Quadrasem, jenž se energetickému balíku také věnuje) před jednáním předpokládal, že pokud bude chtít výbor dospět k nějakému závěru, bude muset – s ohledem na fakt, že v otázce liberalizace trhů s energiemi se poslanci „štěpí“ podle národních linií – inkorporovat i variantu tzv. třetí cesty. Byť se proti ní před jednáním výboru poměrně silně postavila organizace GEODE sdružující nezávislé distribuční společnosti a mající zájem na oslabení dosavadních „šampionů“, resp. jejich distribučních částí. (Podle GEODE není třetí

cesta, pokud jde o cíl (tj. liberalizaci trhů s energiemi), dostatečná – naopak je byrokraticky náročná.)

Výsledkem jednání výboru bylo nicméně nakonec – poněkud překvapivě – úplné zamítnutí všech alternativních variant vlastnického unbundlingu. Tzv. třetí cesta byla zamítnuta poměrem 26:22:3, zpráva jako celek naopak přijata poměrem 31:17:2.

Další vývoj

Po jednání v EP se bude návrhem (resp. celým příslušným legislativním balíkem) zabývat Rada, a to 6. června.

Mezitím se předpokládají jednání výboru EP pro průmysl, výzkum a energetiku o zbývajících částech balíku s tím, že na červnovém a červencovém plénu by mělo být završeno první čtení EP.

Další vývoj v Radě tak jednoznačně předvídat nelze, protože v souvislosti s „ultimativním“ hlasováním výboru pro průmysl, výzkum a energetiku lze očekávat „taktické“ změny (především) ve francouzské a německé argumentaci k unbundlingu coby (podle Komise) nejhodnější cestě k liberalizaci trhů s energiemi.

Pokud jde o českou situaci, pro ni samotnou jsou debaty o unbundlingu prakticky irelevantní, neb k němu již fakticky došlo.

Největší český producent elektřiny, společnost ČEZ, však z důvodu svých přeshraničních aktivit preferuje „čistší“ řešení v podobě vytvoření tzv. nezávislého systémového operátora. I tuto variantu však výbor pro průmysl, výzkum a energetiku odmítl. Na druhou stranu, jak ČEZ správně předpokládá, je možné a pravděpodobné, že v průběhu plenárního zasedání EP v červnu dozná dotčený návrh ještě změn.

Telekomunikační balík

V průběhu dubna a května se poměrně intenzivně jednalo o potenciálních změnách v tzv. telekomunikačním balíku, jež Komise přeložila v listopadu 2007 a o němž jsme podrobně informovali v monitoringu říjen–listopad 2007.

Nejvíce aktivit v tomto směru vyvíjel Evropský parlament – 6. května se příslušnými návrhy zabýval jak výbor pro průmysl, vědu a energetiku, tak i výbor pro vnitřní trh a ochranu spotřebitele.

Legislativní pozadí

Obecným cílem balíku je v letech 2010–2018 „rozhýbat“ celoevropský telekomunikační trh.

Balík sestává mj. z návrhu nařízení majícího založit Úřad pro evropské trhy elektronických komunikací (European Electronic Communications Markets Authority; EECMA), z návrhu směrnice, po-

změňující směrnice 2002/19, 2002/20 a 2002/21, a z návrhu směrnice, pozměňující směrnice 2002/22 a 2002/58.

Poslední vývoj

Zpravodajka návrhu nařízení o EECMA, evropská poslankyně del Castillo Vera, v návaznosti na svou kolegyni Trautmannovou, zpravodajující rámcovou „telekomunikační“ směrnicí, vyjádřila názor, že vytvoření nové instituce nepovede k vytčenému cíli (pouze posílí pravomoci Komise v dané oblasti), a pro budoucnost telekomunikačního trhu v EU tudíž bude překážkou.

Proto navrhla modifikaci stávající Skupiny evropských regulátorů (European Regulators Group; ERG), dosud pouze poradního orgánu Komise, a její posílení. Sama ERG s tím podobně jako např. Český telekomunikační úřad či britský regulátor Ofcom souhlasí. Podle zpravodajky by měla vzniknout tzv. ERG++, resp. Orgán evropských telekomunikačních regulátorů (Body of European Regulators in Telecoms; BERT), jenž by vedle ERG nenahradil, jak se plánovalo v případě EECMA, také agenturu ENISA, nebyl by plně financován z rozpočtu EU (dvě třetiny by platili národní regulátoři) a jeho angažmá by bylo omezeno horizontem pěti let. Podobné uspořádání (tj. „vychýlené“ ve prospěch národních regulátorů) by se mělo týkat i opatření na posílení konkurence na trhu, jež by měla vycházet z potřeb jednotlivých členských států, přičemž Komise by v tomto ohledu nebyla (podle poslankyně Trautmannové) „soudcem“, ale pouze „arbitrem“ (nicméně dotčená opatření by vstoupila v platnost až poté, co by je Komise spolu s BERT – během dvou měsíců, jak se předpokládá – odsouhlasila (BERT prostou většinou); pokud by se tak nestalo, národní regulátor by musel svá opatření do tří měsíců pozměnit).

Relativně malé kontroverze vyvolává podle očekávání jen požadavek na funkční (nikoliv vlastnické) oddělení správy telekomunikačních sítí a komerčních aktivit, které jich využívají, byť ne všichni zainteresovaní aktéři (zejm. sami operátoři) jsou zajedno v tom, zda se jedná o řešení k posílení konkurence vhodné pro všechny evropské trhy a zda by nemělo jít až o poslední možnost, pokud předtím již všechna ostatní řešení selhala (mj. i proto, že funkční separace předpokládá podle Komise relativně složitou byrokratickou proceduru).

K funkční separaci navíc došlo zatím jen ve Velké Británii (k témuž se chystají ve Švédsku, Polsku a Itálii), a proto ani neexistuje dostatek důkazů, zda se z hlediska liberalizace vůbec jedná o relevantní postup.

Další vývoj

Telekomunikační balík by měl podle obou zpravodajek být schválen ještě během stávajícího mandátu EP. Časový harmonogram je však napsatý. Předpokládá se sice, že samotný EP završí své první čtení na plénu v červenci (poté, co se bude zmíněnými návrhy v červnu zabývat výbor pro průmysl), nicméně prozatím není jasné, jak se k celé záležitosti vyjádří jednotlivé členské státy v Radě.

Slovenské předsednictví sice předpokládá, že Rada se patrně ve většině otázek postaví za EP, nicméně z časových důvodů celou agendu nejspíš „zdědí“ následující předsednictví francouzské – a zde prozatím jasné signály chybějí (krom informace, že příslušní ministři by mohli svůj společný postoj přijmout na zasedání Rady v listopadu).

Rada každopádně obecně – stejně jako EP – ne-souhlasí s vytvořením EECMA, naopak hodlá posílit stávající ERG i agenturu ENISA – na úkor Komise.

Kromě Francouzů s tímto názorem souhlasí i Němci, byť ti nejspíše z toho důvodu, že Komise je u Evropského soudního dvora obviňuje z nelegálního udělení daňových prázdin Deutsche Telekomu.

Registr zájmových skupin

Poslanci Evropského parlamentu schválili většinou 547 hlasů (viz tabulka Plenární zasedání) návrh bývalého finského europoslance a současného ministra zahraničí Alexandera Stubba, který reguluje působení zájmových skupin v EU.

Návrh po něm převzal Ingo Friedrich (EPP-ED) a Výbor pro ústavní záležitosti jej schválil na začátku dubna. Návrh zavádí povinný registr zájmových skupin společný pro všechny tři instituce EU a „plně finanční odrytí“. Konzultantské a právní firmy mají zveřejnit podíl svých klientů a nákladů na lobbying. Think-tanky a NGOs zveřejní celkový rozpočet a původ svých největších příjmů. Vnitroinstitucionální pracovní skupiny budou také uveřejňovat určité finanční údaje. Lobbyisté se budou muset řídit etickým kodexem (tzv. code of conduct, který existuje již dnes) a v případě jeho porušení budou sankciováni.

Zpráva navrhuje, aby zpravodajové v EP mohli ke svým zprávám přiložit indikativní seznam lobbyistů, kteří byli konzultováni a na přípravě textu se „významně podíleli“. To samé poslanci navrhují pro Komisi.

Návrh liberálů předpokládal, že by do seznamu lobbyistických skupin byly zahrnuty také církve, nicméně Friedrich tvrdí, že církve jsou podle smluv partnery a ne lobbyisty. Socialisté a Zelení požadují,

aby registr vstoupil v platnost ještě před volbami do EP v roce 2009. Monica Frassoni (Zelení/EFA) se domnívá, že pokud se právníci snaží ovlivňovat legislativu, přestože provádějí právní poradenství, měli by být považováni za lobbyisty. Nicméně, vlivem tlaku EPP-ED a liberálů byli právníci zahrnuti mezi zájmové skupiny právě jen když ovlivňují politiku EU a ne když provádějí právní služby.

Evropský parlament má dobrovolný registr zájmových skupin a etický kodex již deset let. V EP se pohybuje odhadem na 5000 lobbyistů.

Komise, která se již tři roky zabývá problematikou transparentnosti v EU spustí 23. června svůj zkušební veřejný registr. Neuvedla však, jestli bude dobrovolný nebo povinný. Všechny tři instituce vytvoří společnou pracovní skupinu, která má do konce roku 2008 připravit návrh podoby registru.

1.2 KOMISE

Revize směrnic týkajících se publikace některých údajů o určitých typech společností

Komise 17. dubna zveřejnila dva legislativní návrhy mající částečně snížit byrokratickou zátěž kladenou na podnikatele.

Legislativní pozadí

Oba texty spadají do rámce aktivit na snížení byrokratické zátěže o 25 % do roku 2012, resp. mezi návrhy, jejichž realizaci je možno provést relativně rychle („fast-track“; celkem jich existuje dvanáct).

Komise vyvíjí aktivity na tomto poli (se střídavými úspěchy) od roku 2005.

Obsah návrhů

První z návrhů má za cíl revidovat tzv. první (98/151) a jedenáctou (89/666) „firemní“ směrnici. Konkrétně by mělo jít o to odstranit požadavek na zveřejňování podrobných informací o zřízení a majetku firem v národních sbírkách, pokud již existují online v obchodních rejstřících, a zmírnit požadavek na překlady informací, pokud dotčené firmy pouze zakládají pobočku v některé z členských zemí EU.

Druhý návrh má pozměnit směrnice 78/660 a 83/349 (tzv. čtvrtá a sedmá „firemní“ směrnice).

V praxi by to mělo znamenat snížení požadavků na roční účetní uzávěrky v malých a středních podnicích a odstranění požadavku na vystavování „dvojích“ vyúčtování, pokud firma nemá pobočky.

Hodnocení

Oba návrhy lze hodnotit pozitivně, byť se jedná o texty, u nichž se počítá s relativně malými pozitivními efekty, které nemusejí vyvážit dopady jiných (existujících či připravovaných) legislativních norem.

Oba texty předpokládají roční úspory v řádu stovek milionů eur pro celou EU. Přesto (nebo právě proto) s nimi většina členských států v průběhu předběžných konzultací vyjádřila souhlas.

Další vývoj

Předložené návrhy předpokládají přijetí formou spolurozhodování Rady a Evropského parlamentu (patrně ve zkráceném řízení) a dvouletou implementační lhůtu.

Revize norem týkajících se povinnosti udržovat minimální zásoby ropy

Komise 22. dubna otevřela konzultaci týkající se mechanismu zajišťování ropných rezerv, zejm. pak potenciální revize směrnice, kterou se členskými státy ukládá povinnost udržovat minimální zásoby ropy (2006/67).

Legislativní pozadí

Požadavek na revizi vzešel ze summitu Evropské rady v březnu 2007.

Na aktuálnosti pak získal především v posledních měsících v souvislosti se zvyšujícími se cenami ropy a legislativními návrhy majícími Unii mj. zajistit tzv. energetickou bezpečnost (kupř. tzv. klimaticko-energetický balík, o němž jsme v monitorinzích již mnohokrát informovali).

Obsah konzultace

Zainteresovaní aktéři se mohou v průběhu konzultace vyjádřit k pěti relevantním tematickým okruhům. Primárním cílem revize by měla být konsolidace stávajících (v mnohém zastaralých, nepřehledných, a tudíž operativně špatně použitelných) norem, včetně těch, které na úrovni Společenství vznikly ještě před vytvořením mezinárodního režimu udržování ropných rezerv na půdě Mezinárodní agentury pro energii (68/416 či 73/238).

V tomto směru nicméně existují i obavy – z posílení ropných společností (na úkor členských států) při přeshraničních transakcích, jež by měly tyto společnosti moci po revizi provádět snáze. Komise sice „kontruje“ druhým cílem revize – zlepšením dostupnosti rezerv napříč EU –, ovšem toho by mělo být dosaženo sjednocením režimů zajišťování ropných rezerv v EU, tj. opět nutně s určitým dopadem na

některé členské státy. Třetím cílem revize by měla být změna požadavků na rezervy relevantních ropných produktů, a to s ohledem na jejich praktické využití, resp. jejich podíl na spotřebě. Předmětem rezerv by měl být např. ve větší míře letecký benzín či (nově) biopaliva. Čtvrtým a pátým cílem by mělo sladění požadavků EU s požadavky Mezinárodní agentury pro energii, resp. kratší uzávěrky vážící se k informování o stavu ropných rezerv v jednotlivých členských státech. Otázkou v tomto ohledu nicméně je, jak by kupř. požadavek na standardní 90denní rezervy musely plnit státy typu Bulharska, Rumunska, Malty, Kypru či Pobaltí, které nepatří mezi členy Mezinárodní agentury pro energii.

Další vývoj

Konzultace bude uzavřena 17. června. Poté se předpokládá příprava příslušného legislativního návrhu, jenž by měl být zveřejněn (rozhodne-li se tak Komise) do konce roku 2008.

Stejně jako v jiných případech lze z obsahu konzultace, resp. z formulace jejích jednotlivých otázek usuzovat, co Komise do budoucna zamýšlí. Proto se všem zainteresovaným aktérům doporučuje buď se konzultace rovnou zúčastnit, nebo alespoň sledovat její průběh a výsledky.

Zákon o malém podnikání

Komise 28. dubna zveřejnila výsledky veřejné konzultace týkající se potenciálního návrhu tzv. zákona o malém podnikání (Small Business Act; SBA).

Pozadí

Konzultace (zahájená v lednu) byla inspirována americkou realitou. V USA na základě tamějšího SBA z roku 1953 existuje agentura na podporu malého a středního podnikání.

Výsledek

Komise v rámci konzultace obdržela na pět set příspěvků. Od zainteresovaných aktérů (nikterak překvapivě) zjistila, že často čelí nadměrné regulaci a administrativním překážkám.

Hned v dalším sledu byly v dokumentu akcentovány vysoké daně a ceny patentů či obtížný přístup k potenciálním investicím (resp. k informacím o nich).

Komise však nejenže jednoznačně nesdělila, zda návrh na unijní SBA skutečně předloží, ale ani nepřislíbila (navzdory rétorice a požadavkům dotčených firem), že bude malé a střední podniky v praxi podporovat (podobně jako USA např. vyhrazenými částkami veřejných prostředků na podporu podnikání).

Za pozornost nicméně stojí, že Komise alespoň zohlednila fakt, že mnoho podniků pociťuje jako zásadní problém „nepropojenost“ se vzdělávacími systémy (byť sama v tomto směru nedisponuje dostatečnými nástroji ke změně).

Reakce aktérů a další vývoj

Malé a střední podniky zastoupení organizací UEAPME celou konzultaci o SBA od počátku kritizovaly, protože Komise dala najevo, že se závaznou legislativou v dohledné době nepočítá.

Jejich obavy se v tomto směru naplnily. Myslenku nicméně podpořily vlády Velké Británie a Francie (která se v červenci ujme předsednictví). Zda (a jak) je bude Komise akcentovat, však není v tuto chvíli jasné. V kontrastu s UEAPME se totiž za SBA postavily např. organizace Eurochambres a EuroCommerce.

Revize směrnice o energetické náročnosti budov

Komise 28. dubna zahájila veřejnou konzultaci týkající se potenciální revize směrnice o energetické náročnosti budov (2002/91). Výsledkem celého procesu by mělo s největší pravděpodobností být zprísňení dané normy.

Legislativní pozadí

Směrnice o energetické náročnosti budov (Energy Performance of Buildings Directive; EPBD) upravuje několik základních „problémových okruhů“: vydávání tzv. certifikátů energetické náročnosti, otázku inspekce kotlů a klimatizačních systémů či požadavky na nezávislé experty provádějící energetické audity. Obecně se přitom dotýká budov s výměrou nad 1000 m².

Obsah konzultace

Předmětem konzultace (resp. následné revize) má být meritorní rozšíření směrnice i na budovy s výměrou pod 1000 m².

Komise svůj záměr zdůvodňuje tím, že budovy v EU údajně spotřebovávají až 40 % veškeré energie, přičemž jejich provozovatelé jí nevyužívají efektivně. Podle odhadů navíc stávající směrnice pokrývá jen několik málo procent budov, jež na území EU stojí. Nutno dodat, že platná směrnice Komisi revizi explicitně (v článku 11) umožňuje.

Revizí by mělo dojít také ke zjednodušení a zpřesnění směrnice.

V praxi by se měly dosavadní, převážně deklaratorní informace, poskytované dotčenými provozovateli budov, stát povinnými (resp. daná povinnost by měla být rozšířena mj. i na veřejný sektor).

Reakce aktérů a hodnocení

Dosud se k celé záležitosti vyjádřila jen organizace EuroACE, sdružující firmy podílející se na zvyšování energetické účinnosti budov, Evropská rada architektů a v podobě zprávy Hallové z ledna 2008 (k Akčnímu plánu pro energetickou účinnost; byl přijata poměrem 592:26) i Evropský parlament. Všichni aktéři chystanou revizi podpořili, přičemž organizace EuroACE se postavila i za explicitní definici (normou zvýhodněných) budov s velmi nízkou energetickou náročností („very low energy buildings“); dosud údajně tato kategorie domů existuje jen v sedmi členských státech. Ze strany jednotlivých členských zemí (resp. provozovatelů budov, ať již definovaných jakkoli) lze ovšem čekat spíše méně vřelé reakce, a to i přesto (nebo právě proto), že některé zdroje naznačují, že investice do energeticky účinnějších budov by měly podléhat daňovým zvýhodněním. (Ostatně stávající směrnice se od svého vstupu v platnost stala předmětem již sedmnácti řízení, která Komise zahájila kvůli její neimplementaci ze strany členských států. Až k Evropskému soudnímu dvoru se dosud dostaly případy Velké Británie, Belgie a Řecka.)

Konzultaci lze řadit do ranku aktivit navazujících na zveřejnění tzv. klimaticko-energetického balíku letos v lednu, jenž by měl Unii (zatím ovšem bez jednoznačné podpory členských států) legislativně umožnit efektivní zapojení do celosvětového boje proti globálnímu oteplování.

Další vývoj

Konzultace potrvá do 20. června. Poté bude Komisí vyhodnocena a předložen příslušný legislativní návrh. Předpokládá se, že se tak stane do konce letošního listopadu.

Liberalizace informování o léčivech

V průběhu dubna se v souvislosti s uzavřením veřejné konzultace (7. dubna) zintenzívnila dosud latentní debata o liberalizaci informování o léčivech. Daná otázka se má stát předmětem legislativního návrhu, jež Komise hodlá předložit na podzim.

Pozadí

Nastolení otázky změn ve způsobech informování pacientů o léčivech je výsledkem tlaku farmaceutických firem na jedné straně a zvyšování možností, jak příslušné informace šířit, na straně druhé. Svou roli sehrává i setrvalá tendence EU posilovat „celoevropskou“ ochranu spotřebitele. Přestože v roce 2003 Evropský parlament v souvislosti s projednáváním revize směrnice 2001/83

o kodexu Společenství týkajícím se humánních léčivých přípravků jakékoli změny v tomto směru odmítl, Komise v roce 2007 v návaznosti na článek 88 směrnice 2004/27 (jež pozměnila právě směrnici 2001/83) zahájila první relevantní kroky.

Farmaceutickým firmám by mělo být umožněno poskytovat na svých produktech „nereklamní“ (non-promotional) informace, resp. zveřejňovat je prostřednictvím masmédií včetně internetu.

Obsah a průběh debaty

Dosavadní průběh debaty ukazuje, že Komise svým záměrem „překvapila“ všechny zainteresované aktéry.

Zatímco farmaceutické firmy sdružené v EFPIA (takticky) tvrdí, že neočekávaly takovou „otevřenost“ (údajně se stavějí pouze za možnost zveřejňovat informace podle uvážení na obalech svých výrobků, což odpovídá požadavku na informování (a aktivní hledání informací), nikoliv za možnost de facto inzerovat své produkty prostřednictvím masmédií), organizace sdružující spotřebitele (mj. BEUC) předmět debaty ostře kritizují, neboť se obávají transferu „amerického“ způsobu informování o léčivech do prostředí EU.

Komise navrhuje tzv. koregulační systém propojující národní a unijní úroveň formou spolupráce mezi (nově vytvořenými) regulačními úřady, jež by (na úrovni jednotlivých členských států a v rámci Komise) sdružovaly všechny zainteresované aktéry a jež by se podílely na vytvoření místně určeného kodexu chování, resp. řešily by případné spory.

Další vývoj

V poslední době se do debaty zapojily i zastřešující organizace reprezentující pacienty. Ty však paradoxně nejsou v dané věci jednotné.

Důvodem je fakt, že Fórum evropských pacientů (EPF), sdružující jednatřicet různých asociací a podporující záměry Komise, bylo dalšími organizacemi podobného zaměření (např. Eurordis, BEUC) obviněno z toho, že je „pátou kolonou“ farmaceutických firem a není dostatečně transparentní.

Kritici, ač nedisponují relevantními daty, upozorňují na to, že pokud budou záměry Komise realizovány, dojde ke zvýšení cen léčiv na trhu (a tudíž i ke zvýšení nároků na státní rozpočty jednotlivých členských zemí EU) v důsledku toho, že farmaceutické firmy budou kvůli možnosti poskytovat „nereklamní“ informace utrácet více prostředků na laboratorní testy svých produktů, což povede ke zvýšení jejich ceny a snížení jejich dostupnosti pro potřebné.

Eurordis na druhou stranu připouští, že právě výrobci léčiv jsou, pokud jde o informace o nich, těmi, kdo o nich ex definitio vědí nejvíce. Rozhodně se však nestaví za koregulaci, jak ji navrhuje Komise. Naopak předpokládá, že vhodnější platformou v tomto směru má být stávající systém EPAR Evropské agentury pro evaluaci medicínských produktů.

V následujícím období se předpokládá, že Komise vypracuje příslušný legislativní návrh (prozatím z její strany neexistují signály, že by tak učinit neměla).

Jeho budoucnost je však s ohledem na výše zmíněné kontroverze nejistá. Navíc meritorně daná záležitost podle všeho nespadá mezi otázky, jež by Komise v současnosti považovala za prioritní.

Revize směrnice o výběru poplatků za užívání pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly

Komise má podle platné směrnice o výběru poplatků za užívání určitých pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly (99/62; tzv. Eurovignette Directive) do 10. června předložit návrhy na její revizi. Neformální debata však vypukla již v dubnu.

Pozadí

Důvodem pro zahájení „předčasné“ debaty je podstatný fakt (některými aktéry označovaný jako „filozofický“ spor), že revize předpokládá tzv. internalizaci externích (široce definovaných ekologických) nákladů (resp. začlenění těchto nákladů do poplatků za využívání silnic kamiony), a tudíž faktické omezení volby způsobu přepravy v rámci jednotného vnitřního trhu (resp. její omezení v neprospěch silniční dopravy).

Původně s touto eventualitou počítala Komise již dříve, ovšem při jednáních o platné směrnici byla kvůli neshodám členských států a EP nakonec vyloučena s tím, že Komise se k ní vrátí dva roky poté, co norma vstoupí v platnost.

Obsah a průběh debaty

Členské státy by měly nově získat možnost začlenit do mýtného náklady na boj se znečištěním ovzduší, hlukem a zácpami včetně všech dalších nákladů, které s těmito jevy souvisejí (např. léčba zdravotních obtíží spojených s hlukem a znečištěním ovzduší, avšak bez nákladů spjatých s dopravními nehodami).

Předpokladem, s nímž Komise počítá, nicméně je, že výše „náhrad“ bude odstupňována podle skutečné výše externích nákladů. Jinak řečeno, mělo by se roz-

lišovat mezi tím, zda přepravce jezdí v noci nebo ve dne, zda využívá (z hlediska normy) vhodných vozidel a po jakých jezdí silnicích. Vybrané prostředky by měly být vázány na činnosti mající uvedené externí náklady minimalizovat. To se ovšem už při projednávání směrnice 2006/38 (pozměňující právě směrnici 99/62) ukázalo být pro členské státy problematickým. (Obdobně lze očekávat obtíže i nyní – při prosazování požadavku na kompatibilní elektronický způsob výběru „internalizovaného“ mýtného podle směrnice 2004/52.)

Revidovaná směrnice by se měla týkat jen vozidel nad 3,5 tuny (stejně jako stávající norma), měla by se nicméně vztahovat na celou silniční síť v EU, ne pouze na tzv. transevropské sítě.

Pokud by ovšem chtěly členské státy internalizovat i náklady vyplývající ze zácp, musely by do daného schématu podle revidované směrnice patrně začlenit i osobní automobily (byť komisař Barrot tuto informaci dementoval). Krom toho by měla na úrovni každého členského státu vzniknout nezávislá autorita stanovující výši mýtného na základě typu vozidla, druhu silnice a doby na silnici strávené. Způsob výpočtu by stejně jako maximální výši mýtného stanovila směrnice.

Obecně by měl být umožněn dvoufázový postup. V první fázi by revidovaná směrnice pouze stanovovala základní (avšak nikoli obligatorní) rámec pro nový výpočet mýtného a jeho uplatňování. Ve fázi druhé (nejspíš od roku 2013) by se pak měla norma uplatnit v celé EU bez výjimek (tj. povinně).

Hodnocení a reakce aktérů

Česko se při projednávání otázky internalizace externích nákladů patrně ocitne v poměrně komplikované situaci. Jako tranzitní stát by měla mít zájem na zvýšení poplatků za průjezd (ve formě nově definovaného mýtného). Na druhou stranu je však i domovskou zemí četných silničních přepravců, jež patří v unijním průměru mezi nejaktivnější a největší.

Celkově lze připravovaný záměr hodnotit (podobně jako to činí Komise) coby jeden z nejdůležitějších kroků k „zezelenání“ dopravy, jenž má své paralely ve snaze začlenit leteckou přepravu do systému obchodování s emisními povolenkami či v tendencích uvalit ve střednědobém horizontu obdobná opatření také na vodní dopravu. Zcela scestné nejsou ani úvahy na potenciální internalizaci externích nákladů u železniční dopravy.

Pokud jde o první reakce některých zainteresovaných aktérů, Unie mezinárodní silniční dopravy (IRU) se jednoznačně staví proti návrhu, neboť bere (má brát) v úvahu jen dopravu jako takovou, nikoli

však potenciální dopady nové regulace na ekonomiku jako celek.

Na druhou stranu ovšem IRU připouští, že podrobnější komentáře z její strany lze čekat až poté, co bude jasnější stran ostatních návrhů majících zatížit i další odvětví dopravy.

Organizace UITP – vzhledem k tomu, že reprezentuje provozovatele veřejné dopravy –, naopak požaduje zpřísnění potenciální legislativy, a to zejména formou začlenění osobní dopravy (automobilů) do rámce směrnice. Společenství evropských železnic (CER) aktivity Komise také podpořilo, nicméně jen za předpokladu, že výsledná směrnice povede k přesouvání přepravy ze silnic na železnici.

Další vývoj

Na začátku května se ukázalo, že Komise svůj legislativní návrh předloží s největší pravděpodobností 17. června.

Až se tak stane, budeme o něm zevrubně informovat.

Vysoké ceny mezinárodního roamingu

Komise 7. května zahájila veřejnou konzultaci o fungování a účincích nařízení 717/2007 o roamingu ve veřejných mobilních telefonních sítích ve Společenství a o změně směrnice 2002/21, a to na základě článku 11.

Daný článek stanovuje, že Komise normu do konce roku 2008 přezkoumá a potenciálně navrhne regulaci dalších oblastí z ranku roamingových služeb. Podle všeho lze očekávat meritorně podobné (byť charakterem slabší) kontroverze, jaké provázelo přijímání původního nařízení v loňském roce.

Legislativní pozadí

Nařízení 717/2007 bylo přijato loni a týká se regulace cen roamingových hovorů, resp. stanovuje povinnost, aby operátoři nabízeli tzv. eurotarif ve výši (bez DPH) 0,49 € za minutu pro odchozí hovory a 0,24 € za minutu pro příchozí hovory. (Tyto ceny budou 30. srpna 2008 sníženy na 0,46 €, resp. 0,22 € a 30. srpna 2009 na 0,43 €, resp. 0,19 €.) Norma se ovšem netýká datových služeb včetně SMS.

Obsah konzultace

Konzultace se netýká jen potenciálního rozšíření nařízení na datové služby, ale také dalších (obecnějších) otázek.

Patří mezi ně např. otázka tzv. nechtěného roamingu v příhraničí (kdy spotřebitelé „nechtěně“ využívají zahraniční – a tudíž dražší – sítě), otázka dopadu nařízení na menší operátory a ceny služeb v tuzem-

sku (zda se nařízení negativně promítlo do zvýšení „domácích“ cen) či dotaz na možné prodloužení platnosti nařízení za horizont 30. června 2010, kdy má vypršet.

Reakce aktérů a hodnocení

V době sepisování monitoringu se relevantní aktéři ke konzultaci nevyjadřovali nijak než obecně, z její dikce lze nicméně předpokládat, jaké další kroky Komise předpokládá – další posílení (a prodloužení) ochrany spotřebitele, pokud možno za pomoci nástroje cenové regulace.

Právě tato skutečnost byla loni součástí jednoho z největších sekundárnělegislativních sporů posledních let. Komise argumentuje, že došlo ke snížení cen roamingu, a tudíž se regulace osvědčila. Jen minimum pozornosti však dosud věnovala dopadům na samotný telekomunikační sektor a jeho konkurenceschopnost, faktu, že mobilní telefonie nepatří mezi tzv. univerzální služby (jež musejí být ze zákona dostupné všem), či skutečnosti, že existují i jiné (byť méně pohodlné) alternativy zahraničního (telekomunikačního) spojení s domovem.

Další vývoj

Konzultace bude otevřena do 2. července. Poté Komise vypracuje zprávu a předloží ji Radě a Evropskému parlamentu.

Není nikterak nepravděpodobné, že ji současně doplní i návrhem na revizi nařízení 717/2007.

1.3 RADA

Revize směrnice o posuzování a řízení kvality vnějšího ovzduší

Rada 14. dubna formálně přijala revizi dosud platné směrnice 96/62 o posuzování a řízení kvality vnějšího ovzduší (včetně jejích tzv. dceřiných směrnic – 1999/30, 2000/69, 2002/3, 2004/107). Nová norma zpřísní požadavky na ochranu ovzduší.

Legislativní pozadí

Komise svůj legislativní návrh předložila v září 2005. Celý uplynulý legislativní proces se pak soustředil na reformulování platných standardů tak, aby byly přijatelné jak pro Komisi a EP na jedné straně, tak i pro Radu na straně druhé, a to včetně jejich příslušných časových vymezení.

Obsah směrnice

Cílem směrnice je legislativní vytvoření takových podmínek, které povedou k celkovému

zlepšení kvality ovzduší v EU do roku 2020. Revidovaná norma přitom sdružuje do jednoho textu i všechny předchozí tzv. dceřiné směrnice. Obecně se předpokládají opatření vůči menším částicím (tzv. jemné částice PM_{2,5}), než na které se vztahovala dosavadní směrnice (tzv. částice hrubé frakce PM 10).

Členské státy budou povinny snížit expozici jemným částicím PM_{2,5} v městských oblastech o 20 % do roku 2020, a to v porovnání s rokem 2010, přičemž do roku 2015 by mělo dojít ke snížení koncentrace těchto částic v daných oblastech po úroveň 20 µg/m³. Celkově by měly státy dosáhnout úrovně 25 µg/m³ u PM_{2,5} do roku 2010 s možným odkladem do roku 2015.

„Flexibilní mechanismus“ se ve směrnici objevuje i jinde, kupř. v možnosti odložit naplňování požadavků na PM₁₀ (které se v porovnání se směrnicí 96/62 fakticky nezměnily) až do poloviny roku 2011 či v možnosti učinit totéž v případě oxidu dusičitého nebo benzenu (v letech 2010–2015). V případě uplatnění výjimek bude nicméně ze strany členských států nutné dodržovat všechny ostatní platné normy (mj. i směrnici o integrované prevenci a omezování znečištění 96/61 ve znění 2008/1).

Další vývoj

Směrnice bude zveřejněna v Úředním věstníku EU do poloviny května. Poté poplyne její dvouletá implementační lhůta.

Zapojení letecké dopravy do boje proti klimatickým změnám

Rada 18. dubna přijala společný postoj týkající se zapojení letecké dopravy do boje proti klimatickým změnám, a to formou začlenění do systému obchodování s emisními povolenkami.

Legislativní pozadí

Uvedené řešení navrhla Komise, přičemž „technicky“ zahájení jeho realizace umožnila předložením návrhu na revizi směrnice 2003/87 v prosinci 2006.

Rada se na svém společném postoji shodla již loni v prosinci (v návaznosti na první čtení v EP v listopadu 2007), formálně jej však přijala až nyní.

Obsah návrhu a sporné body

Rada ve společném postoji odsouhlasila následující: všechny aerolinky využívající letišť v EU by se měly do systému obchodování s emisními povolenkami zapojit do 1. ledna 2012, měly by (pro své lety mimo EU) zachovat úroveň svých emisí stejnou jako v referenčních letech 2004–2006, přičemž 90 % všech povolenek by měly dostávat přiděleno zdarma (tj. jen 10 % by mělo být předmětem aukcí).

Rada obecně „rozvolnila“ požadavky návrhu Komise právě ve prospěch leteckých přepravců. Všechny ostatní položky, o nichž jsme v monitorinzích již několikrát informovali, zůstaly prakticky nedotčeny.

(Mj. předpoklad využití příjmů ze systému na environmentální investice, vyhrazení 3 % povolenek pro nové přepravce či výjimky pro aerolinky s celkově nízkým ročním počtem letů, resp. pro tzv. specifické lety.)

Podstatnou výjimku v tomto směru nicméně představuje omezení možnosti nakládat s přidělenými povolenkami podle vlastního uvážení přepravců.

Komise a EP však i přesto požadují, aby byl celý proces o rok uspíšen, aby došlo k 10% snížení množství emisí v porovnání s lety 2004–2006 a aby byla minimálně čtvrtina všech povolenek aerolinkám poskytnuta formou aukcí. Jinak řečeno, aby byl vůči leteckým přepravcům zaveden přísnější režim, byť s odpovídajícími finančními důsledky jak pro ně, tak potenciálně i pro cestující.

Další vývoj

V následujícím období bude zahájeno druhé čtení v Evropském parlamentu. Výbor EP pro životní prostředí se má společným postojem Rady zabývat na konci května a plénum pak patrně začátkem července.

Slovinské předsednictví mezitím dalo najevo, že se bude snažit nalézt s EP kompromis, aby zabránilo zahájení tzv. dohodovacího řízení. S ohledem na rozdíly ve stanoviscích mezi Radou na jedné straně a EP a Komisí na straně druhé lze však takový postup označit za relativně málo pravděpodobný (aniž by společný postoj Rady dostal zásadních změn). Rovněž je třeba počítat s potenciálními protesty ze strany leteckých přepravců působících primárně mimo EU, již už dříve návrh EU označili za zbytečně přísný a exeterritoriální. (Proti se (za vládní podpory) stavějí kupř. americké aerolinky.)

II. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

2.1 BUDOUCNOST EU

Ratifikační proces Lisabonské smlouvy

Rakousko a Dánsko schválily na konci dubna Lisabonskou smlouvu. Horní komora rakouského parlamentu text Smlouvy schválila jasnou většinou 151:27 hlasů díky podpoře vládních sociálních demokratů, konzervativní Lidové strany a opoziční strany Zelených. Dánský parlament text ratifikoval většinou 90:25, přičemž 64 (z celkového počtu 179 poslanců) se hlasování zdrželo, včetně současného předsedy vlády Anders Fogh Rasmussena.

Populistická Lidová strana v předchozích letech menšinový kabinet podporovala, s Lisabonskou smlouvou však nesouhlasila.

8. května Lisabonskou smlouvu ratifikovaly také Lotyšsko a Litva. Lotyšsko tak učinilo většinou 70 hlasů, proti byli tři poslanci a jeden se hlasování zdržel. Litva text schválila většinou 83 hlasů, přičemž proti bylo 23 poslanců. V současnosti text ratifikovalo již čtrnáct států.

Česká vládní strana ODS prosadila v Senátu, kde má většinu, že se Lisabonskou smlouvou bude před jejím schválením zabývat Ústavní soud. Dolní komora text již schválila. Smlouva by se do Senátu mohla vrátit na podzim a ratifikační proces by Česká republika završila do konce roku 2008, na čemž se již dříve dohodli zástupci členských zemí Unie.

Ministr pro evropské otázky Vondra a ministr zahraničních věcí Schwarzenberg se v názoru na postoupení Smlouvy Ústavnímu soudu neshodli. Ministr zahraničí hlasoval proti a rozhodnutí Senátu kritizoval.

Irsko

Jak už bylo několikrát řečeno, Irsko bude jako jediný členský stát Lisabonskou smlouvou ratifikovat v referendu. Irská vláda proto zahájila propagační kampaň s názvem „Dobrá pro Irsko, dobrá pro Evropu“ s cílem zajistit kladný výsledek. Nový irský předseda vlády Brian Cowen prohlásil, že by v případě odmítnutí Smlouvy Irsko mohlo ztratit svoji politickou pozici, kte-

rou si pracně budovalo 35let. Mělo by to závažné důsledky.

Vládní kampaň se rozběhla po posledním průzkumu veřejného mínění, ve kterém se 38 % voličů vyslovilo pro text, 28 % proti a 34 % voličů je stále nerozhodnutých. Rozhodující proto bude volební účast. Referendum bylo oficiálně vyhlášeno na 12. června. Premiér řekl, že v době globálních výzev jakými jsou klimatické změny, globalizace nebo přeshraniční zločin, státy nemohou stát osamoceny a EU k tomu proto potřebuje přizpůsobit svoji strukturu, politiku a instituce.

Obavy vlády z výsledku referenda plynou také z nespokojenosti irských farmářů. Předseda Irské asociace farmářů řekl: „Prodejte nás a my se 12. června vyslovíme“. Referoval k jednání WTO v Doha o liberalizaci světového trhu. EU reprezentoval komisař pro obchod Mandelson. Liberalizace by se totiž dotkla zemědělských dotací a postihla by mj. irské farmáře. Mandelson na ně apeloval, aby jednání o liberalizaci a Lisabonské smlouvě nechali oddělená a ubezpečil je, že jejich zájmy nebudou opomenuty. Odstupující premiér Adhern pak na adresu farmářů pronesl, že to jsou právě oni a celé zemědělství, které z evropského rozpočtu čerpá nejvíce finančních prostředků a to irské ze svého členství v EU jasně profitovalo.

2.2 EURO

Komise vydala 7. května rozhodnutí, podle kterého Slovensko splňuje kritéria nezbytná pro přijetí společné měny, eura. Stalo se tak u příležitosti vydání konvergenčních zpráv pro všechny státy připravující se na budoucí vstup do eurozóny.

Legislativní a politické pozadí

Verdikt Komise musí ještě podpořit ministři financí zemí eurozóny v rámci rady EcoFin, svoje stanovisko k přijetí Slovenska do HMU musí vydat také Výbor EP pro hospodářské a měnové otázky. Rozhodnutí Komise je všeobecně považováno za klíčový politický signál pro vstup Slovenska do eurozóny od 1. ledna 2009, je však třeba věnovat pozornost i stanovisku Evropské centrální banky, která upozornila na možný problém inflace na Slovensku.

Dosvědčuje to i někdejší negativní zkušenost pobaltských zemí, Litvy a Estonska, které o vstup do eurozóny usilovaly spolu se Slovinskem v roce 2006. V jejich případě již stanovisko Komise upozorňovalo na problémy, které se v případě Litvy týkaly zejména splnění maastrichtského kritéria maximální povolené míry inflace. Estonsko pod vlivem nepříznivého stanoviska Komise svoji kandidaturu stáhlo, Litva vytrvala, což ji stálo konečné odmítnutí vstupu do eurozóny ze strany EcoFin i nedoporučení ze strany ECB. Slovenskému vstupu do eurozóny ovšem v současnosti do určité míry nahrává i vyšší míra inflace v eurozóně samotné, kde je rozhodujícím referenčním bodem inflační míra ve třech členských státech, jež disponují nejnižší inflací. Pro Slovensko je tedy do určité míry relativně „jednodušší“ splnit tuto podmínku, než tomu bylo před dvěma lety pro Litvu, která tímto „sítém“ těsně neprošla.

Ukončení řízení pro nadměrný deficit pro Slovensko

Podobně jako v některých dalších státech střední Evropy (ČR nevyjímaje) představoval dlouhodobě problematické kritérium pro vstup do eurozóny ve slovenském případě rozpočtový deficit. Na jeho překonání se do značné míry podílely důležité systémové změny, jež podnikla někdejší Dzurindova vláda, díky nimž SR snížila svůj rozpočtový schodek z 3,6% HDP v roce 2003 na 2,2% v roce 2007. Komise proto současně se zmíněným květnovým rozhodnutím týkajícím se splnění podmínek pro vstup do eurozóny zrušila také dosud uplatňovanou proceduru vedenou proti státům, jejichž vládní dluh dlouhodobě překračuje maastrichtské kritérium 3% HDP, čímž deklarovala, že i toto problémové konvergenční kritérium je splněno, byť si komisař pro otázky HMU Almunia neodpustil upozornění, že tento fakt nestačí a Slovensko nemá polevovat v úsilí o další snižování rozpočtového deficitu.

Po květnovém rozhodnutí Komise bude, jak již bylo zmíněno, následovat rozhodování rady EcoFin, složené pouze z členských států eurozóny, naplánované na červen.

Příznivý výsledek hodnocení konvergenční zprávy ČR v oblasti rozpočtového deficitu

V případě ČR vydaná zpráva konstatovala další snížení rozpočtového deficitu pod kritickou hranici 3% HDP, podobně jako v případě Slovenska (a též Itálie a Portugalska, zde je ovšem pro rok 2009 předpovídan spíše další nárůst nežli pokles deficitu, i když má být udržen pod hranicí 3% HDP) tedy Komise doporučila odvolání zmíněného specifického režimu, který uvaluje na zemi dlouhodobě porušující toto maastrichtské kritérium.

Pokračování v nepříznivém trendu bylo naopak konstatováno v případě Francie, kde Sarkozyho vláda nezměnila plánovaný harmonogram reforem a tlak Komise na splnění podmínek Paktu stability a růstu pro ni není zcela dostatečným či respektováním argumentem. Určité prohloubení rozpočtového deficitu bylo pro následující rok prognózováno také v případě Velké Británie, která však v platném primárním právu disponuje výjimkou z HMU (je přenesena i do Lisabonské smlouvy), a v Rumunsku. ČR naopak vykázala od roku 2006, kdy podle kritérií Eurostatu rozpočtový deficit překračoval 6% HDP, pokrok. Za rok 2007 došlo k prolomení hranice 2% HDP a do roku 2009 se vzhledem k ekonomickému růstu ČR i prognózovaným dalším přírůstkům systémových reforem předvídá až přiblížení „magické“ jednoprocentní hranici. Dvoupodprocentní hranici se za rok 2007 přiblížil také rozpočtový deficit Polska.

2.3 PRIORITY FRANCOUZSKÉHO PŘEDSEDNICTVÍ – PLÁNY A LIMITY

Změna pravidel fungování eurozóny

Potenciální rozšíření eurozóny od roku 2009 není jedinou událostí týkající se ve sledovaném období hospodářské a měnové unie. Přípravované francouzské předsednictví pravděpodobně přehodnotilo svůj plán na konání speciálního summitu hlav států a vlád členských států eurozóny, který měl být věnován posílení jejího politického rozměru, včetně diskuse o změně statusu ECB a otázky její nezávislosti či o potenciální externí reprezentaci eurozóny.

Francie chtěla tímto summitem své předsednictví zahájit, jednalo se však o poměrně citlivou otázku. Otázka nezávislosti ESB a změn pravidel fungujících v eurozóně není momentálně populární ani pro Německo. Summit byl tedy odložen na neurčito.

Evropská obrana

Francie tak musela částečně slevit z některých příliš ambiciózních cílů svého předsednictví. Podobně postupuje např. v případě dalšího cíle, jímž je posílení evropské obrany. Francie zde zmírnila rétoriku týkající se ambic na položení základů evropské armády, která vyvolávala rozladění jak ve Velké Británii, kde probíhá ratifikační proces Lisabonské smlouvy (po hlasování dolní komory parlamentu ještě nevydala verdikt Sněmovna lordů), tak v Irsku, které stojí před referendem.

Unie států Středozemního moře

Podobně citlivým tématem se ve francouzské agendě stává projekt Unie států Středozemního moře, k němuž má Komise vydat 20. května oficiální stanovisko coby základ pro jednání na červnovém summitu Evropské rady, samotný projekt i dosud zveřejněný francouzsko-německý plán však vyvolávají poměrně kontroverzní reakce v rámci Komise i mezi dalšími členskými státy.

Zůstává tedy ještě otázkou, do jaké míry bude naplněna představa o splnění značných ambic francouzského předsednictví. V určitém kontrastu k předsednictví německému, během něhož se podařilo prosadit některé průlomové skutečnosti, především posun reformy primárního práva vedoucí až k Lisabonské smlouvě, by tak mohl průběh a výsledky francouzského předsednictví poznamenat fakt, že zatímco německé předsednictví „vsadilo“ v mnoha momentech na posouvání „evropského projektu“ jako takového a protlačování určité podoby konsensu na jeho budoucnosti, francouzské předsednictví prosazuje v rámci své agendy řadu bodů představujících na první (a do určité míry i zjednodušený) pohled primárně francouzský zájem a vyvolávajících kontroverzní reakce dalších členských států. Středomořská (Mediterráni) unie je z tohoto hlediska explicitním příkladem.

2.4 FINANCOVÁNÍ EU

Rozpočet 2009

6. května Komise zveřejnila předběžný návrh rozpočtu pro následující rozpočtový rok, tedy 2009, rok, v jehož první polovině ČR předsedá EU. Nejvyšší procentuální podíl (45%) mají v jeho rámci tvořit výdaje v Nadpisu 1 (dle nomenklatury Finanční perspektivy 2007–2013), které tvoří dohromady prostředky určené na financování strukturální politiky (Nadpis 1b) a pro financování cílů Lisabonské agendy (Nadpis 1a). V absolutních číslech se má jednat o přibližně 60 mld. €. 43% rozpočtových výdajů mají nadále tvořit prostředky určené pro financování společné zemědělské politiky.

V absolutních číslech je to přes 57 mld. €, oproti loňskému roku tedy dochází k nárůstu i v položce, o jejímž relativním snížení v rámci objemu rozpočtu EU jako celku se stále hovoří. Přesto nárůst prostředků určených v tomto nadpisu na ochranu životního prostředí má být až dvakrát větší nežli nárůst financí určených pro přímé zemědělské platby a řízení komoditních trhů. Určitý podíl prostředků

Nadpisu 2 má být určen také pro rezervy využívané v mimořádných případech, jako v případě skokového nárůstu cen potravin na světových trzích, což je poměrně aktuální záležitost.

Lisabonská agenda a strukturální výdaje

Již v rozpočtu pro rok 2008 výdaje určené v součtu pro Nadpis 1 mírně převyšovaly výdaje určené na financování SZP, stalo se tak však do značné míry díky dodatečnému převádění finančních prostředků z rezerv, které zajistily financování projektu Galileo z prostředků Nadpisu 1a.

„Přečíslení“ Nadpisu 1 v neprospěch Nadpisu 2 pro rok 2009 má v praxi znamenat především mírné navýšení prostředků pro výzkum (v rámci 7. rámcového programu pro vědu a výzkum, speciálních programů pro podporu inovací a konkurenceschopnosti a výdajů určených pro Evropský technologický institut, zejména v oblasti podpory vzdělávání, včetně celoživotního vzdělávání), ochranu životního prostředí a podporu obnovitelných zdrojů energie.

Také pro rok 2009 představuje podstatnou položku nárůst prostředků pro financování projektu Galileo, a to o 21% oproti roku 2008. Projekt byl na jaře 2008 oficiálně zahájen vypuštěním prvního satelitu v dubnu 2008.

V Nadpisu 1b pak dochází až ke dvanáctiprocentnímu nárůstu prostředků určených pro strukturální operace, zejména pro nové členské státy.

„Justice a vnitro“

Pokud jde o zbývající rozpočtové kapitoly, k mírnému nárůstu oproti roku 2008 má dojít u Nadpisu 3 (prostor svobody, spravedlnosti a vnitřní bezpečosti), kde má být nejvíce prostředků věnováno na boj proti terorismu, organizovanému zločinu a zvládání migračních toků, zanedbatelné však nejsou ani částky určené na podporu kultury či audiovizuálního sektoru.

EU jako globální aktér

V případě Nadpisu 4 (EU jako globální aktér) stojí za zmínku skutečnost, že příčinou téměř dvacetiprocentního nárůstu výdajů oproti roku 2008 v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky nemají být ani tak nové skutečnosti a povinnosti vyplývající pro EU z Lisabonské smlouvy, jako spíše nárůst rozvojové pomoci či plány EU na zvýšení odpovědnosti vzhledem ke Kosovu. Lisabonská smlouva sice přináší především posílení funkce vysokého představitele EU pro SZBP a jeho zázemí, budování společné obrany a (v bezprostředním horizontu) také plánované zřízení diplomatické služby EU, která má fungovat u více než 120 zemí zemi

světa, byť jejím posláním prozatím není náhrada zastupitelstev fungujících na bilaterální bázi. Hlavní finanční tíhu tohoto institucionálního „zbytnění“ však mají nést jednotlivé členské státy, nikoli rozpočet EU.

Diplomatické sbory EU mají fungovat paralelně se stávajícím zastoupením členských států. Přesto se bude jednat o logisticky i finančně poměrně náročnou záležitost, jejíž přesné parametry ještě nejsou zcela dohodnuty. V květnu se Evropský parlament ohradil proti skutečnosti, že rozhodováním o přípravě diplomatického servisu EU má být pověřena pouze Rada a Komise a důrazně žádal o podobné „spolurozhodování“, jaké mu náleží v případě kontroly obsazení postu Vysokého představitele pro SZBP (EP jej de facto schvaluje, protože se současně jedná o místopředsedu Komise a komisaře pro externí vztahy, tato funkce tedy bude disponovat „přímým“ mandátem EP). Opět se tak tedy do určité míry potvrdila obava, že zřizování nových funkcí či pravomocí EU může naopak vnést další rozkol mezi instituce i jednotlivé představitele stávající EU.

Administrativa

Naopak nárůst nových úřednických míst v Komisi coby nadnárodním orgánu, jehož chod je financován z rozpočtu EU, v souvislosti s rozšířením o Rumunsko a Bulharsko (250 nových pracovních míst) se promítne určitým nárůstem výdajů v nadpisu Administrativa (Nadpis 5), jehož objem v absolutních číslech překračuje i výdaje určené na SZBP a „prostor svobody, vnitřní bezpečnosti, spravedlnosti a občanství“.

Celkový návrh výdajů pro rok 2009

Celkově v rámci předběžného návrhu rozpočtu pro rok 2009 Komise navrhuje výdaje ve výši 134,4 mld. € (v závazcích) a 116,7 mld. € v platbách.

Oproti roku 2008 tedy dochází v rámci závazků k více než tříprocentnímu nárůstu, vzhledem k nárůstající míře HDP v rámci rozšířené EU se však tato částka „vejde“ do stropu 1,04% HDP EU, který je určen pro rozpočtový rok 2009 v rámci platné finanční perspektivy. Pokud jde o skutečné platby, zde je však vykazován dokonce téměř srovnatelný pokles oproti roku 2008. Vysvětlení lze nalézt v určité „hře čísel“ – některé závazkové částky v oblasti strukturálních plateb, jejichž platba vyplývá z legislativních závazků EU, již byly či mají být vyplaceny a umořeny v roce 2008, nemají být tedy převáděny do roku 2009.

Legislativní pozadí

Rozpočtovými prioritami pro rok 2009 se na plenárním zasedání 21. dubna zabýval také Evropský parlament. V červenci k předběžnému návrhu rozpočtu vydá v rámci prvního čtení své stanovisko Rada.

Pokud bude do začátku roku 2009 ratifikována a vstoupí v platnost Lisabonská smlouva, mělo by pravděpodobně jít o poslední rozpočet schvalovaný podle dosavadní procedury pokud jde o rozdělení pravomocí mezi Radu a EP. Rozpočet na rok 2010 by pak zřejmě byl již schvalován za plného „spolurozhodování“ EP, a to i v oblasti povinných výdajů.

2.5 GALILEO

Na dubnovém plenárním zasedání EP schválil nařízení týkající se spuštění a jednotlivých operačních fází fungování evropského satelitního navigačního programu Galileo. Několik dnů poté, 27. dubna byla na orbitální dráhu úspěšně vypuštěna družice v rámci tohoto programu.

Stalo se tak ze známého kazašského kosmodromu Bajkonur, v rámci projektu Galileo se přitom jednalo o druhý pokus o vypuštění satelitu do vesmíru. První se odehrál již v roce 2005, Giove-B následovala již dosluhující družici Giove-A s ročním zpožděním až letos.

Sporné body projektu

Nejednalo se přitom o jediný problém evropského vesmírného programu, ke kontroverzím provázejícím projekt náležela otázka jeho financování (nakonec byl pro tyto účely navýšen rozpočet EU v kapitole cílů Lisabonské agendy), tendrů na konstrukci družic i samotného účelu (mnohaúčelový navigační a sledovací systém do značné míry konkurující americkému systému GPS s prozatím ne zcela přesně definovaným potenciálním využitím i mimo civilní oblast).

Budoucnost projektu

Účelem obou sond je prozatím testování budoucího systému, který má sestávat až ze 30 satelitů. S instalací prvních čtyř se počítá do roku 2010 (nenastanou-li opět komplikace), celý systém by měl být dokončen do roku 2013. Již nyní se přitom objevují poměrně jasné signály, že dodržení takto nastaveného harmonogramu je nereálné a jako pravděpodobné datum dokončení instalace celého systému se uvádí až rok 2015.

Potřeba urychlovat výběrová řízení na konstrukci satelitů s sebou pochopitelně nese i možný problém neprůhlednosti celého procesu, prodlužování realizace projektu zase přináší zátěž finanční.

2.6 JUSTICE A VNITRO

Otázka bezvízového styku s USA

V případě bilaterálních jednání některých nových členských států o zrušení vízového režimu s USA se zřejmě vyplatila neústupná pozice, ostře kritizovaná v průběhu jara 2008 některými hlasy přicházejícími z Komise. Komise totiž na základě mandátu vydaného 18. dubna na jednání Rady ministrů vnitřně ustoupila skutečnosti, že po podpisu únorového memoranda o porozumění mezi ČR a USA, které se týkalo podmínek bezvízového styku mezi oběma státy, následovaly další podpisy těchto memorand ze strany „nových“ členů (Slovenska, Maďarska, Malty a všech tří pobaltských států).

Na základě nového dubnového rozhodnutí tak Komise umožňuje příslušným členským státům v jednáních o zrušení vízového styku s USA sledovat dvoukolejný proces, v jehož rámci mohou samostatně vyjednávat o zrušení víz. Komise bude paralelně usilovat o bezvízový styk pro stávající EU jako celek. V případě, že by se toto jednání Komisi zdařilo, má výsledná dohoda o bezvízovém styku derogovat všechny bilaterálně uzavřené dohody.

Komise tak do určité míry přiznala dosavadní neúspěch ve vyjednávání o obecné dohodě o bezvízovém styku s USA, může být otázkou, do jaké míry to otřese důvěrou ve společnou vízovou politiku, která je právní realitou (po přechodu oblasti vízové politiky do komunitárního režimu na základě Amsterodamské smlouvy) od roku 2005 a je zakotvena i v dosud neratifikované smlouvě lisabonské. Právě tato obava byla do značné míry v pozadí velmi nervózní reakce Komise na samostatný postup některých členských států (zejména ČR) v bilaterálních jednáních s USA.

Legislativní pozadí

Ústupek Komise přitom zdaleka nebyl přímočarou záležitostí. V březnu Komise nejprve vydala návrh příslušného „mandátu“ coby rozhodnutí Rady pověřující Komisi zahájením jednání o dohodě mezi Společenstvím a USA o bezvízovém styku. Tento návrh byl vydán v přímé reakci na „inkriminované“ memorandum o porozumění podepsané mezi ČR a USA 26. února a obsahoval explicitní zákaz uzavírání bilaterálních dohod o bezvízovém styku s USA ze strany členských států. Návrh se však ihned setkal s odmítnutím ze strany diplomatických zástupců členských států EU.

2.7 KLIMATICKO-ENERGETICKÝ BALÍK

V průběhu dubna a května probíhaly další diskuse, jež v lednu vyvolala Komise tím, že zveřejnila svůj tzv. klimaticko-energetický balík pěti legislativních návrhů (více v přecházejících monitorinzích).

Debaty v tomto období byly charakteristické tím, že se do nich průběžně zapojovali různí zainteresovaní aktéři (včetně institucí EU), nicméně formálně v projednávání návrhů k žádným posunům nedošlo.

Pozice CEFIC

Poměrně intenzivně do debat vstoupila 21. dubna tiskovou konferencí organizace CEFIC sdružující subjekty působící v chemickém průmyslu. CEFIC odmítl revizi systému obchodování s emisními povolenkami s ohledem na již tak vysoké náklady související s legislativou REACH, růstem cen vstupních surovin i energií.

Přestože CEFIC souhlasí s tím, že reprezentuje firmy spotřebovávající celkově třetinu veškeré energie na světě a měl by jí tudíž šetřit, tvrdí, že mezi lety 1990–2005 organizace, které zastupuje, snížily emise skleníkových plynů o čtvrtinu, zatímco výroba se zvýšila o polovinu. Navíc chemický průmysl podle CEFIC vyrábí i izolační materiály, jež zvyšují energetickou účinnost.

Pokud jde o samotné obchodování s emisními povolenkami, CEFIC se staví proti „zastropování“ jejich množství i proti tomu, aby byly povolenky dotčeným subjektům (převážně malým a středním podnikům) nabízeny výhradně formou aukcí – s konstatováním, že boj proti klimatickým změnám nesmí být veden za každou cenu. Jako alternativu CEFIC navrhuje, aby byly povolenky firmám přidělovány na základě určitého referenčního období zdarma, a to až do doby, než vznikne globální systém obchodování s emisními povolenkami, jenž zaručí, že ceny za emitované skleníkové plyny budou srovnatelné. Na druhou stranu ovšem CEFIC odmítl čekat, než Komise uzavře jednání o budoucnosti Kjótského protokolu (patrně v roce 2011), aby mohly být konkretizovány požadavky na subjekty v EU – s odůvodněním, že chemičky budou dlouho v nejistotě, pokud jde o jejich další investice.

Zpráva Cizeljové

Na nutnost zajistit pro podnikatele předvídatelné prostředí ve stejný den jako CEFIC upozornil i Evropský parlament, jehož výbor pro průmysl přijal zprávu Cizeljové týkající se střednědobého hodnocení průmyslové politiky EU.

Zpravodajka v ní mj. upozornila na riziko přesunu průmyslové výroby mimo EU v případě, že klimaticko-energetický balík nastaví pro firmy jen obtížně přijatelná pravidla. Stejně jako CEFIC i zpráva Cizeljové zmínila problém zdražujících se nerostných surovin potřebných pro průmyslovou výrobu (při paralelním vytváření přísného legislativního rámce).

Dokumentem se bude EP znovu zabývat na svém druhém květnovém plénu.

Biopaliva

Pozornost byla v dubnu věnována také problematice biopaliv (součást zmíněného klimaticko-energetického balíku). Nejen EP, ale i členské státy (např. Velká Británie) či neziskové organizace (mj. Friends of Earth) na různých fórech a/ nebo úrovních vystoupily proti záměru Komise požadovat do roku 2020 navýšení podílu biopaliv na 10%, a to nejen z toho důvodu, že sama stávající produkce biopaliv je, pokud jde o emise skleníkových plynů, podle uvedených aktérů ve výsledku ekologicky ještě náročnější než zpracování a používání konvenčních paliv.

Nově objevivším se důvodem se stalo i zjištění, že produkce biopaliv má patrně i vliv na globálně se projevující zvyšování cen potravin. Při debatách v EP nicméně tento argument odmítl jak zástupce předsednického Slovinska, tak komisař pro rozvoj Michel – za podpory předsedy Strany evropských socialistů Schulze. Jednoznačně proti biopalivům se tak paradoxně postavila jen frakce zelených.

Další vývoj

V následujícím období se s ohledem na poměrně napjatý časový harmonogram (kvůli pokračujícím diskusím o budoucnosti Kjótského protokolu) očekává završení prvního čtení jednotlivých legislativních návrhů v Evropském parlamentu.

Nejenže však není v tuto chvíli jasné, jak dopadne a jaké konkrétní změny nakonec poslanci přijmou; neméně důležité bude i další projednávání celého klimaticko-energetického balíku v Radě.

2.8 ROZŠIŘOVÁNÍ EU

Srbsko

Necelé dva týdny před konáním předčasných parlamentních voleb v Srbsku EU podepsala s tímto balkánským státem asociační dohodu, která otevírá cestu pro kandidátský status Srbska.

Politické a legislativní pozadí

V souvislosti s parlamentními volbami konanými 11. května lze tento krok EU považovat do určité míry i za taktický tah v podpoře Demokratické strany prezidenta Tadiče, která je považována za politickou sílu nejvíce nakloněnou dalšímu přiblížování Srbska EU. Vzhledem k výsledkům srbských voleb, v nichž tato strana zvítězila, lze spekulovat o tom, do jaké míry tato událost sehrála roli, v kontextu opět (jako již v případě voleb prezidentských) poněkud „černobílé“ interpretace voleb coby plebiscitu mezi dvěma zahraničněpolitickými opcemi (směrem k EU či směrem k Rusku – vzhledem k pozici, jakou Rusko zastává v kosovské otázce).

Je třeba připomenout, že asociační dohoda signatářskému státu ještě automaticky nezajišťuje kandidátský status, poskytuje mu však významné výhody především v otázce přístupu na vnitřní trh. V rámci západního Balkánu již asociační dohodu podepsaly všechny státy bývalé Jugoslávie, s výjimkou Bosny a Hercegoviny pro přetrvávající vnitropolitické komplikace.

Komplikace podpisu asociační dohody

V případě Srbska byl podpis asociační dohody komplikován řadou faktorů, z nichž nejzávažnější představoval problém dalšího osudu Kosova. Srbská neústupnost v této otázce, kterou zachovávala i Košunicova vláda, všeobecně označovaná za proevropskou, brzdila podpis dohody především v době vleklých jednání o budoucím statusu Kosova, která se odrážela i na úrovni EU. Situaci nakonec do značné míry vyřešilo jednostranné vyhlášení nezávislosti ze strany kosovské vlády, které srbská strana nemohla de facto ovlivnit. Skutečnost, že navzdory některým incidentům provázejícím vyhlášení kosovské nezávislosti srbská strana zachovala „chladnou hlavu“, do značné míry urychlila váhavý postoj EU ve věci asociační dohody.

Poslední bariéry padly po změně postoje dvou států Beneluxu, Nizozemí a Belgie, které vyjádřovaly námitky ne toliko v otázce Kosova jako spíše s ohledem na rezervovaný postoj Srbska ke spolupráci s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY). Asociační dohoda se v podobě, v jaké byla podepsána, pokouší vyvíjet na Srbsko tlak i v této záležitosti, Srbsko se totiž podle ní nemá podílet na žádných výhodách plynoucích z usnadnění obchodního styku mezi ním a EU v rámci asociační dohody, pokud nedojde k pokroku v otázce vydání osob stíhaných pro válečné zločiny.

Turecko

Slovenský prezident Danilo Türk při svém projevu před EP prohlásil, že EU potřebuje Turecko a když mu byla možnost členství jednou přislíbena, upuštění od tohoto závazku by podrylo věrohodnost celé Unie. Představitelé středo a východoevropských států na summitu v Makedonii podpořili plné členství Turecka v EU. Český prezident Václav Klaus prohlásil, že Turecko je „definitivně součástí Evropy“ a zdůraznil, že „Evropu nikdo nevládní“. Britská královna Alžběta II při své návštěvě Turecka prohlásila, že Turecko je v ojedinělé pozici vytvořit most mezi západem a východem v době složité jak pro EU, tak obecně pro celý svět. Královna vyjádřila podporu reformním krokům, které Turecko podniklo během přístupových jednání s EU. Zdůraznila také důležitost Turecka pro Velkou Británii a jeho strategickou polohu při zajišťování bezpečných dodávek energie.

Komisař pro rozšiřování Oli Rehn prohlásil, že při současném tempu by Turecko mohlo do Unie vstoupit za deset nebo patnáct let. V červnu budou otevřeny další dvě vyjednávací kapitoly týkající se obchodního práva a práva na duševní vlastnictví, čímž se celkový počet otevřených kapitol zvýší na osm. Kapitulu o energetice by mohla otevřít předsedající Francie v druhé polovině roku 2008.

Nicméně, odmítavý postoj k plnému členství Turecka stále zaujímají Rakousko, Německo a Francie, kteří navrhuje alternativní řešení. Současně ale Francie odmítla, že by během svého předsednictví přístupová jednání s Tureckem nějak záměrně narušovala.

Francouzský ministr zahraničí Jean-Pierre Jouyet zdůraznil, že předsednictví bude „objektivní, neustranné a vyrovnané“. Normální chod jednání předpokládá také turecký ministr zahraničí Ali Babacan.

Turecko pokračuje v reformě trestního zákoníku, a to zejména paragrafu 301 o tzv. „turectví“. Parlament na konci dubna schválil novelu tohoto paragrafu. Proti se sice postavily všechny strany opozice, ale vládní AKP disponuje většinou. Jak uvádíme v minulém monitoringu, zákon již nehovoří o vágním termínu „turectví“, ale o tureckém národu, za jehož hanobení hrozí odnětí svobody na dva roky místo tří. Tento krok EU již dlouho očekávala. Kritici přesto tvrdí, že svoboda projevu zůstane v Turecku omezena a že reformy jsou čistě kosmetického charakteru.

Francie je iniciátorem projektu Středomořské unie, který bude oficiálně zahájen summitem 13. července v Paříži. Ankara byla ubezpečena, že tento projekt nebude alternativou k plnému člen-

ství v EU, a tak přislíbila svoji účast. Evropská komise začala připravovat návrh podoby této unie, který předloží Parlamentu a členským státům na červnovém summitu Evropské rady.

Podle Komise se bude jednat o multilaterální partnerství zahrnující všechny státy EU. Předpokládá se, že dvakrát ročně se uskuteční summit čelních představitelů EU a států středomořské oblasti. První summit se uskuteční právě v Paříži a vymezí strukturu a cíle Barcelonského procesu – Unie pro Středomoří. Summity budou zakončeny politickou deklarací a budou obsahovat konkrétní doporučení a projekty, kterých se dosáhne konsensem. Barcelonský proces je dvanáct let starý projekt, který měl podpořit spolupráci mezi EU a Mauretánií, Marokem, Alžírskem, Tuniskem, Libyí, Egyptem, Jordánskem, Palestinskými autoritami, Izraelem, Sýrií, Tureckem, Albánií, stejně jako Chorvatskem, Bosnou a Hercegovinou, Černou Horou nebo Monakem.

Unie pro Středomoří bude disponovat spolu-předsednictvím, novým sekretariátem a bude se věnovat např. problematice ilegální imigrace, bezpečnostním a environmentálním otázkám. EU budou reprezentovat předseda Rady a Komise a ministr zahraničí, středomořské státy si reprezentanta vyberou za základě konsensu. Tento spolu-předseda bude mít mandát na dva roky.

2.9 VNĚJŠÍ VZTAHY EU

Summit EU-Japonsko

Současný předsedající stát Slovensko organizoval 17. summit EU-Japonsko, který proběhl v Tokiu 23. dubna. EU reprezentovali předseda Rady Janez Janša, předseda Komise José Manuel Barroso, komisař pro obchod Peter Mandelson a komisařka pro vnější vztahy a sousední politiku Benita Ferrero-Waldner, Japonsko pak předseda vlády Yasuo Fukuda. Dialog mezi stranami byl založen na akčním plánu přijatém v roce 2001.

Summit se zaměřil na globální témata jako energetiku, energetickou bezpečnost, klimatické změny, světovou ekonomiku včetně situace v rozvojových zemích. Tématem jednání byly také nevyřešené otázky v rámci WTO a další politická a ekonomická spolupráce mezi EU a Japonskem. Diskutovány byly otázky týkající se krize ve Východní Asii, na Středním Východě nebo v Afghánistánu.

Reprezentanti EU a Japonska vyjádřili znepokojení nad rostoucími cenami potravin a vyzvali mezinárodní komunitu, aby na tuto situaci reagovala. Krize

má enormní dopad na rozvojové státy, které se snaží bojovat s chudobou.

Japonsko se rozhodlo zahrnout téma světové potravinové krize do agendy summitu států skupiny G8, kterému bude Japonsko předsedat a uskuteční se v červenci v Hokkaidu.

Summit se také potýkal s aktuálním tématem řešení klimatických změn. EU a Japonsko se shodly na společném postupu, na vyvinutí spravedlivého a flexibilního rámce, na kterém by participovaly všechny ekonomiky.

2.10 ZEMĚDĚLSTVÍ

Reforma společného trhu s vínem

V dubnu Rada ministrů zemědělství schválila reformu společného trhu s vínem. Ke kompromisní společné pozici dospěla Rada po dlouhých jednáních již v prosinci 2007, ke konečnému schválení však bylo třeba konfrontovat výslednou podobu reformy ještě s eventuelními dopady, které bude mít na externí závazky EU v rámci WTO.

Obsah konečné podoby nařízení

Reforma po určitých modifikacích návrhu v Radě zahrnuje, jak již bylo zmíněno v předchozích vydáních monitoringu:

vyklučovací program, který bude kompenzován finančními náhradami, účast v něm má být dobrovolná (podobně jako v případě vzdání se produkce u někdejší cukerné reformy, zde se však týká pěstitelů, tedy vinařů), vedle finančních prostředků určených pro kompenzaci vyklučování v rámci rozpočtu EU mají členské státy poskytovat dodatečnou národní prémii ve výši 75% prostředků poskytnutých z komunitárních prostředků;

k liberalizaci pěstitelských práv (včetně zrušení současného zákazu vysazování a obnovy vinic) má dojít od roku 2015 s možným přechodným obdobím do roku 2018;

zavedení národních obálek, které má umožnit členskému státu rozhodnout podle svého uvážení o alokaci dalších finančních prostředků v sektoru (lze využít např. na marketingovou propagaci vína na světových trzích, ale i na restrukturalizaci vinic a po určitou přechodnou dobu a za určitých podmínek i na financování technické destilace přebytků vína, kterou však EU nehodlá již výrazněji podporovat); některé změny týkající se označování vína a nová kritéria pro doslazování vína.

Legislativní pozadí

Reforma má být implementována od 1. srpna 2008, vyklučovací schéma však má být spuštěno již od 30. června 2008, změny týkající se výrobních postupů vína či označování vína mají být naopak implementovány do národních legislativ až od 1. srpna 2009.

V roce 2012 má Komise publikovat zprávu hodnotící dosavadní průběh a úspěch reformy.

Hlavními otázkami přitom bude, do jaké míry se osvědčí metoda dobrovolného mechanismu vyklučování, ve spojení s plánovaným uvolněním práv na výsadbu od roku 2015, respektive 2018 šlo o nejkontroverznější část reformy. V případě ČR coby malého producenta s klimatickými a výrobními specifiky bude naopak otázkou, jak se může projevit budoucí liberalizace práv na výsadbu (i když vzhledem k implementačním lhůtám jiných podmínek reformy je odklad do roku 2015, respektive 2018 značný) a zejména pak jak české a moravské vinaře ovlivní pozměněné podmínky pro doslazování vína a některé nové podmínky týkající se označování vín.

III. PŘEHLED KLÍČOVÝCH HLASOVÁNÍ EP A HLASOVÁNÍ SKUPINY ODS V EP¹

Plenární zasedání ve dnech 21. – 24. dubna 2008

Projednávaný návrh	Datum hlasování pléna	Výsledek hlasování						Poznámky
		Pro		Proti		Zdrželi se hlasování		
		Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	
Zpráva Dührkopové týkající se přeshraniční spolupráce v boji proti terorismu a přeshraniční trestné činnosti (A6-0099/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	22. dubna 2008	529	2	65	5	24	0	2 posl. ODS nepřítomni
Jäätteenmäkiho zpráva týkající se statutu evropského veřejného ochránce práv (A6-0076/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	22. dubna 2008	620	8	19	0	18	0	1 posl. ODS nepřítomen
Wolskího zpráva týkající se protokolu k Dohodě o stabilizaci a přidružení mezi ES a Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií s ohledem na přistoupení Bulharska a Rumunska k EU (A6-0078/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	23. dubna 2008	440	6	18	0	7	0	3 posl. ODS nepřítomni
Zpráva Barsi-Patakyové týkající se rozvoje a využívání evropského programu radionavigace přes satelit (A6-0144/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	23. dubna 2008	607	8	36	0	8	0	1 posl. ODS nepřítomen
Cataniova zpráva týkající se zelené knihy o úloze občanské společnosti v protidrogové politice v Evropské unii (A6-0073/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	23. dubna 2008	600	7	35	0	32	1	1 posl. ODS nepřítomen
Bögeova zpráva týkající se úpravy víceletého finančního rámce (A6-0157/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	23. dubna 2008	638	8	21	0	12	0	1 posl. ODS nepřítomen
Zpráva Carlottiové týkající se plánu provádění 10. Evropského rozvojového fondu (A6-0042/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	23. dubna 2008	637	8	23	0	14	0	1 posl. ODS nepřítomen
Zpráva Ferreirové týkající se zelené knihy o tržních nástrojích v oblasti životního prostředí (A6-0040/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	24. dubna 2008	479	0	53	8	5	0	1 posl. ODS nepřítomen
Zpráva Muscardiniové týkající se cesty k reformě Světové obchodní organizace (A6-0104/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	24. dubna 2008	495	8	15	0	53	0	1 posl. ODS nepřítomen

Plenární zasedání ve dnech 7. – 8. května 2008

Gklavakisova zpráva týkající se režimu podpor pro zemědělce (podpora pro bavlnu) (A6-0166/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	8. května 2008	395	0	161	9	64	0	
Friedrichova zpráva týkající se vytvoření rámce pro činnosti zájmových skupin (lobbistů) při orgánech a institucích Evropské unie (A6-0105/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	8. května 2008	547	9	24	0	59	0	

¹ Přehled obsahuje pouze ta hlasování, při nichž poslanci hlasovali na vyžádání po jménech.

IV. SLOVNÍČEK

Agenda 2000

Všeobecný dokument z roku 1997 o rozšíření EU, reformě společných politik a o budoucím finančním rámci Unie po 31. prosinci 1999. Součástí Agendy 2000 byly posudky Komise na země, které se v té době ucházely o členství v EU.

Blokační menšina

Pojem související s hlasováním v Radě. Tzv. Ioanninský kompromis z roku 1994 blokační menšinu vymezuje v rozmezí 25–30% hlasů v Radě. V současné EU-27 je stanovena na 91 hlasů, které jsou zapotřebí, aby členské státy v Radě nepodpořily projednávaný návrh.

Cross-compliance

Také „křížová shoda“. Vyžaduje, aby zemědělci dodržovali při hospodaření předepsané legislativní požadavky týkající se ochrany životního prostředí, zdraví zvířat apod. Uplatňuje se u zemědělců, kteří jsou příjemci tzv. přímých plateb. Pokud podmínky nedodrží, mohou jim být tyto platby sníženy nebo zrušeny.

Dohodovací řízení

Také smířčí řízení. Fáze spolurozhodovací procedury, kterou Rada a EP zahajují v případě, že při projednávání návrhu legislativy nedospěly ke vzájemné shodě. Dohodovacího řízení se účastní zástupci obou institucí. Jejich případný kompromis musí odsouhlasit Rada i EP.

Druhý pilíř

Agenda společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Iniciátorem aktivit jsou vedle Komise i členské státy. Rada zpravidla rozhoduje jednomyslně, EP je konzultován.

Finanční perspektiva

Víceletý finanční rámec EU, který je přijímán ve formě meziinstitucionální dohody mezi Komisí, Evropským parlamentem a Radou. Finanční perspektiva stanovuje rozpočtové priority EU na střednědobé období a nastavuje každoroční výdajové stropy pro každou z nich.

Hlasování kvalifikovanou většinou (QMV)

Způsob hlasování v Radě, při němž jsou jednotlivým členským státům přiděleny hlasy podle jejich „váhy“. Při hlasování QMV se zpravidla naplňuje tzv. trojí většina – většina členských států, jež musejí reprezentovat alespoň 62% celkové populace EU a musejí disponovat alespoň 255 hlasy z celkových 345.

Klauzule passarelle

Také překlenovací klauzule. Princip obsažený mj. v tzv. evropské ústavě. Na jeho základě může po jednomyslném schválení Rady (v některých případech také na základě hlasování EP) dojít k trvalému přesunutí hlasování v určité oblasti z režimu jednomyslnosti do kvalifikované většiny. Úprava hlasování v Radě tedy nevyžaduje revizi primárního práva.

Komitologie

Souborné označení pro výbory, jimiž si Rada udržuje kontrolu nad Komisí ve věci pravomocí, které na ni delegovala.

Komunitární preference

Jeden ze základních principů společné zemědělské politiky EU. Podle této zásady mají členské státy spotřebovat primárně zemědělskou produkci z EU.

Lucemburský kompromis

Politická dohoda z roku 1966, podle které Rada v případě, že jsou dotčeny velmi důležité zájmy členského státu, nerozhoduje kvalifikovanou většinou, ale jednomyslně.

Nařízení

Jeden ze dvou typů norem, které jsou v EU přijímány nejčastěji. Nařízení jsou přímo účinná a přímo použitelná a po svém přijetí se stávají součástí práva členských států EU.

Primární právo

Také „ústavní“ právo ES/EU. Je reprezentováno především zakládajícími smlouvami, přičemž zahrnuje i všechny pozdější akty, které je mění: např. přístupové smlouvy, závazné protokoly ap.

První pilíř

Agenda jednotného trhu EU a aktivity (politiky), které na ni navazují. (Vše, co nespadá do druhého nebo třetího pilíře.) Komise má v prvním pilíři exkluzivní právo legislativní iniciativy, Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou, EP spolurozhoduje.

Sekundární právo

Suma právních norem tvořená akty přijímanými orgány ES/EU na základě primárního práva. Typicky se jedná o nařízení, směrnice, rozhodnutí, stanoviska a doporučení.

Směrnice

Jeden ze dvou typů norem, které jsou v EU přijímány nejčastěji. Směrnice jsou zpravidla závazné jen co do výsledku a vyžadují přijetí národního prováděcího předpisu.

Spolurozhodování

Nejpoužívanější legislativní procedura v EU. Při spolurozhodování se na přijímání norem podílí rovným dílem Rada i EP.

Subsidiarita

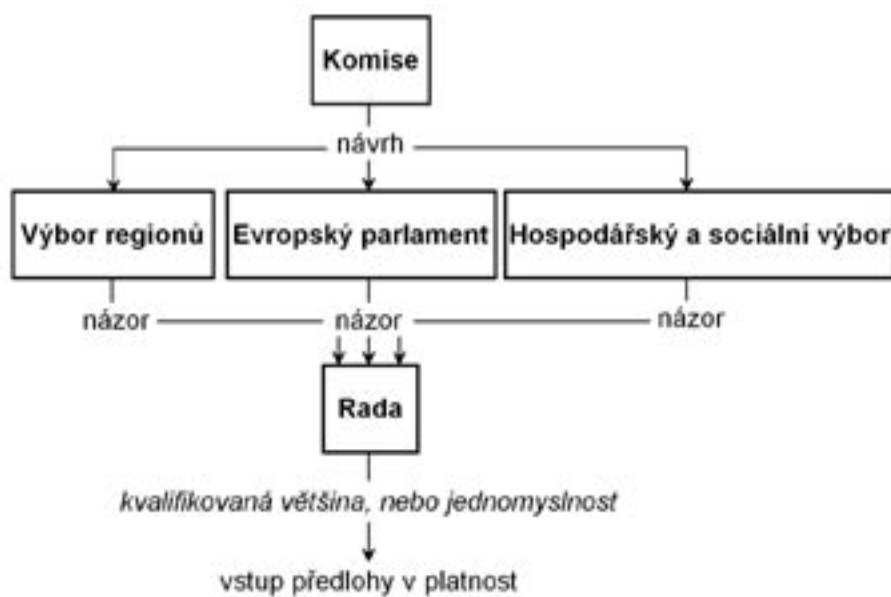
Jeden ze základních principů EU. Podle principu subsidiarity se mají nezbytná rozhodnutí a normy přijímat na té úrovni, která je pro to nejvhodnější.

Třetí pilíř

Agenda spolupráce v oblasti justice a vnitra. Iniciátorem aktivit jsou vedle Komise i členské státy. Rada zpravidla rozhoduje jednomyslně, EP je konzultován.

V. SCHÉMATA ROZHODOVACÍCH PROCEDUR

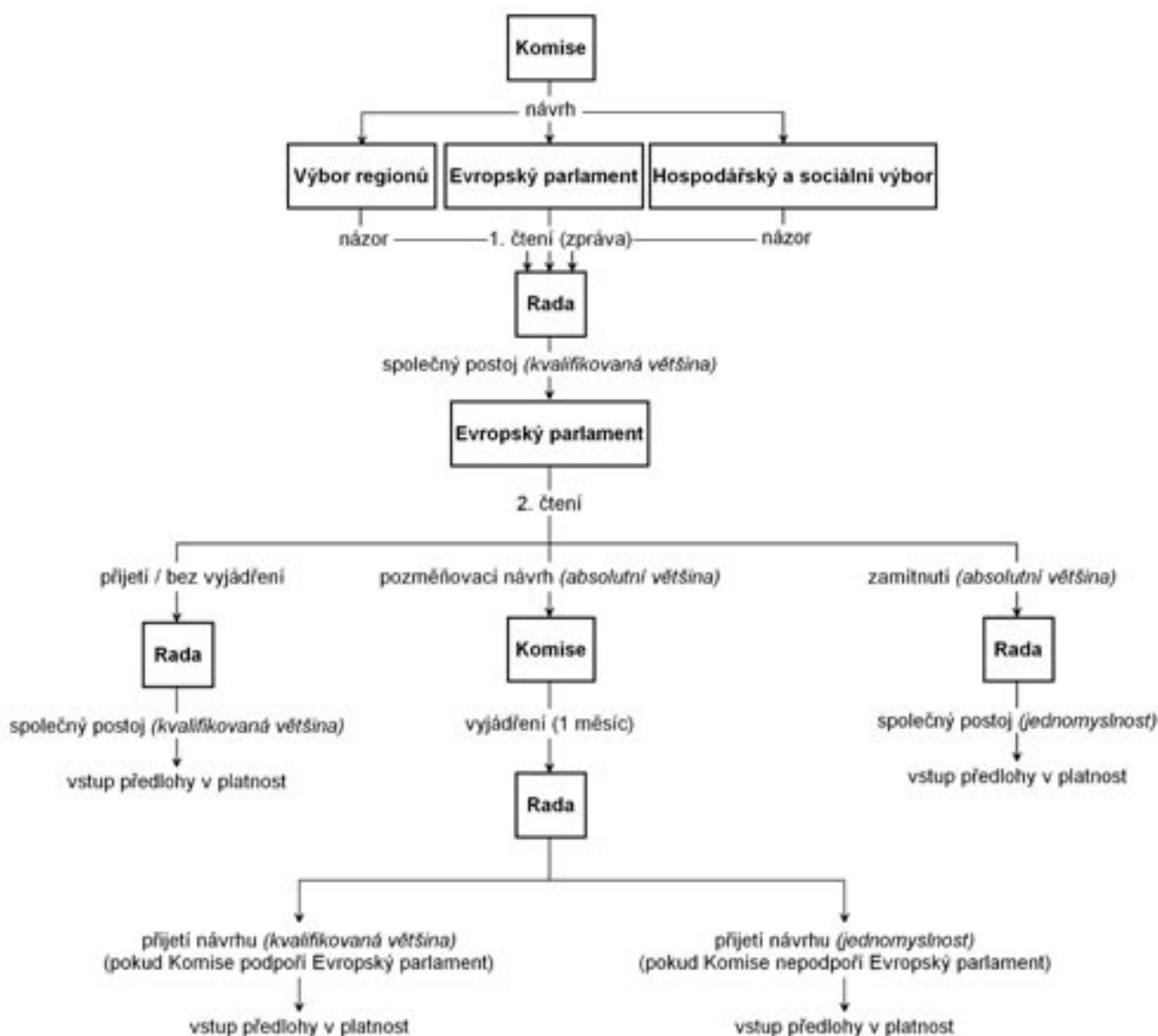
Schéma konzultační procedury

Poznámky

1. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
2. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky není stanovena.
3. Uvedené schéma je jen orientační.

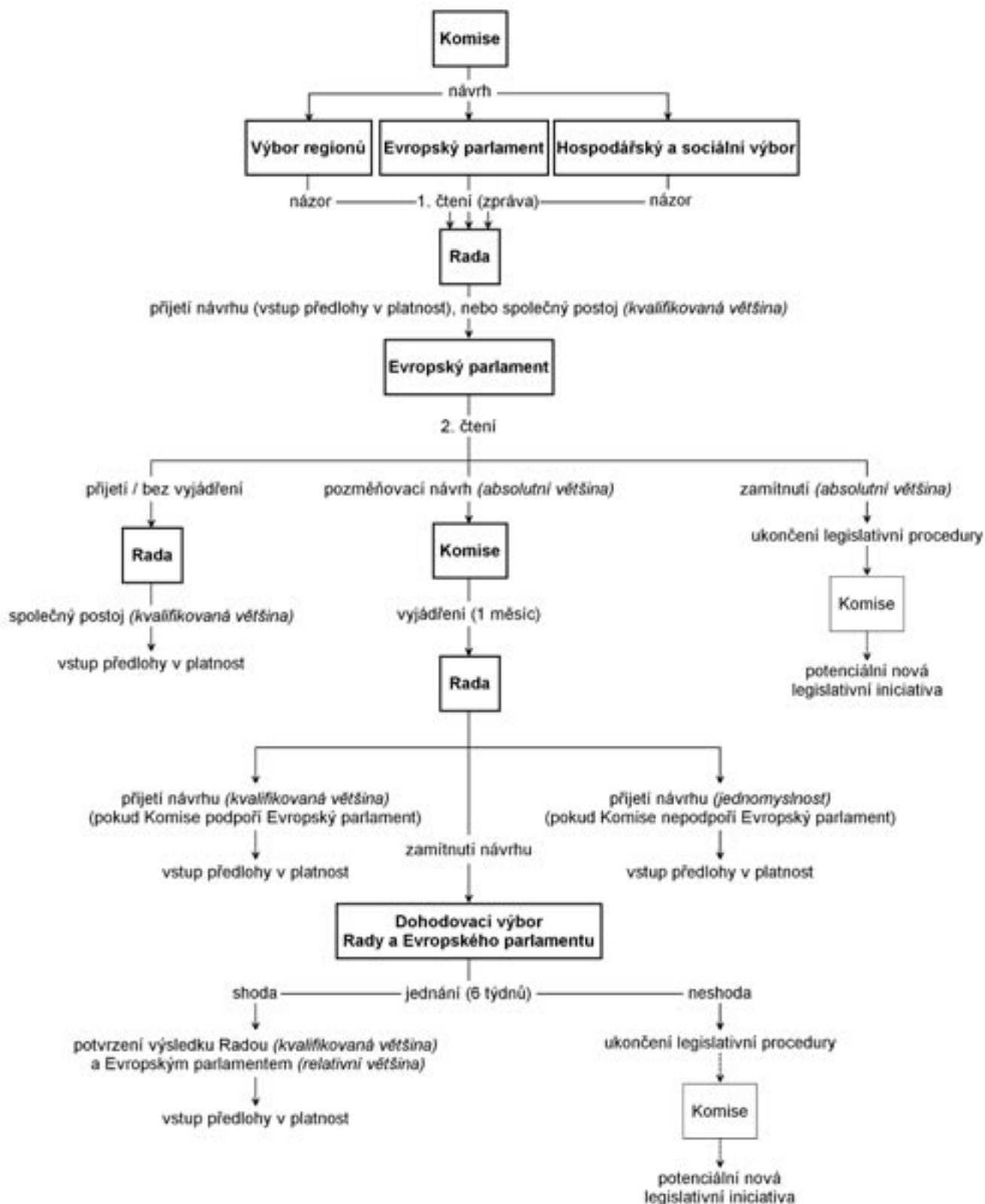
Schéma procedury spolupráce

Poznámky

1. V případě nesplnění požadovaných podmínek legislativního procesu (a v případě neexistence alternativního postupu) projednávání návrhu končí.
2. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
3. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky činí tři měsíce (není-li uvedeno jinak). Po dohodě Rady a Evropského parlamentu ji lze prodloužit o třetinu.
4. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.

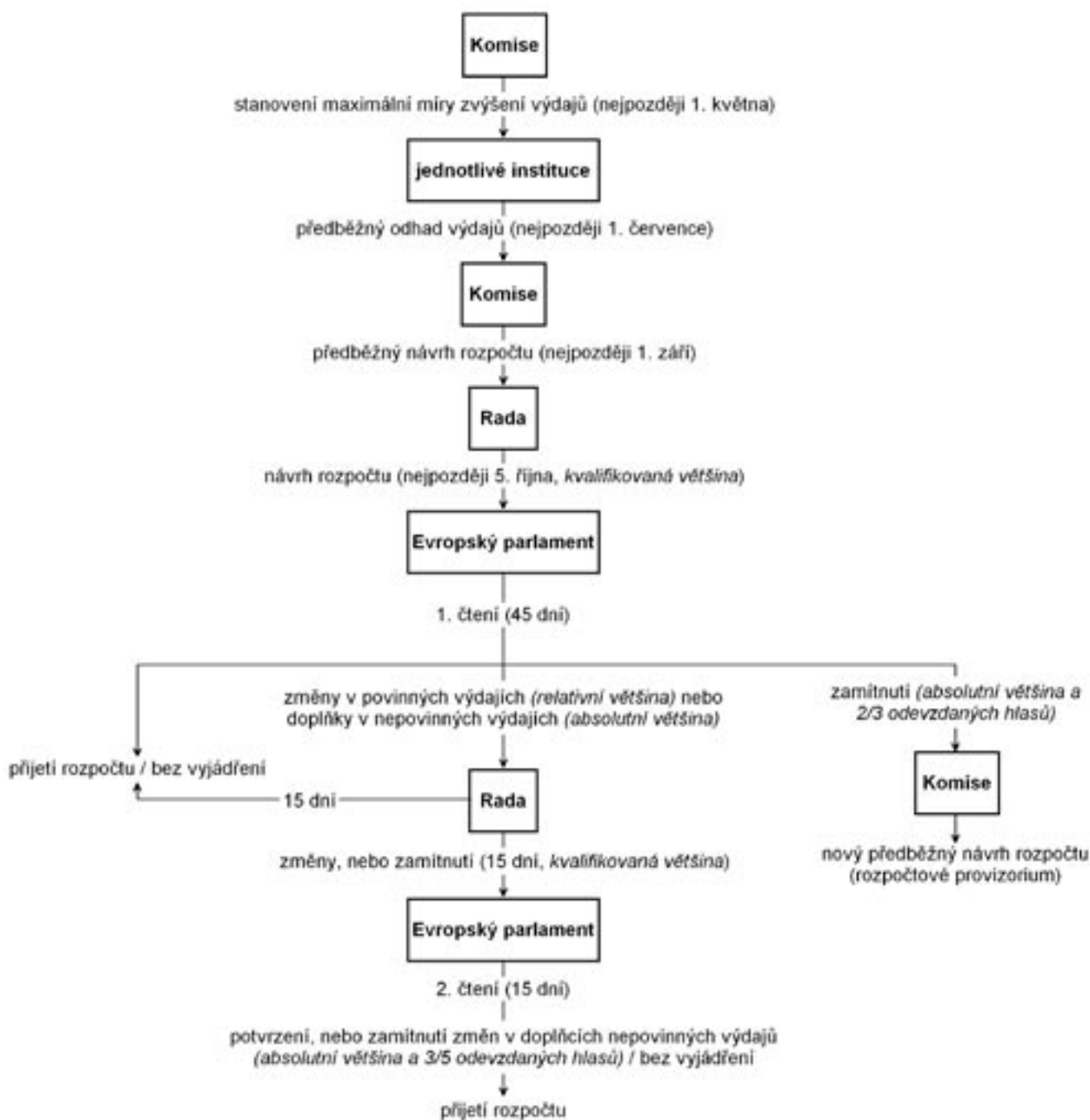
Schéma spolurozhodovací procedury

Poznámky

1. V případě nesplnění požadovaných podmínek legislativního procesu (a v případě neexistence alternativního postupu) projednávání návrhu končí.
2. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
3. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky činí tři měsíce (není-li uvedeno jinak). Po dohodě Rady a Evropského parlamentu ji lze prodloužit o třetinu.
4. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.

Schéma rozpočtové procedury

Poznámky

1. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.